

# 12/2011

---

STATSREVISORERNE



## Beretning om Finansiell Stabilitet A/S



12/2011

## Beretning om Finansiell Stabilitet A/S

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

*København 2012*

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18: Statsrevisorerne fremsender med deres eventuelle bemærkninger Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Erhvervs- og vækstministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministerens redegørelse.

På baggrund af ministerens redegørelse og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske midt i september 2012.

Ministerens redegørelse, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorerne eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorerne Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i april måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2011, som afgives i april 2013.

Henvendelse vedrørende  
denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne  
Folketinget  
Christiansborg  
1240 København K  
Telefon: 33 37 59 87  
Fax: 33 37 59 95  
E-mail: [statsrevisorerne@ft.dk](mailto:statsrevisorerne@ft.dk)  
Hjemmeside: [www.ft.dk/statsrevisorerne](http://www.ft.dk/statsrevisorerne)

Yderligere eksemplarer kan  
købes ved henvendelse til:

Rosendahls-Schultz Distribution  
Herstedvang 10  
2620 Albertslund  
Telefon: 43 22 73 00  
Fax: 43 63 19 69  
E-mail: [distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk](mailto:distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk)  
Hjemmeside: [www.rosendahls-schultzgrafisk.dk](http://www.rosendahls-schultzgrafisk.dk)

ISSN 2245-3008  
ISBN 978-87-7434-380-6

# Statsrevisorernes bemærkning

## BERETNING OM FINANSIEL STABILITET A/S

Finansiel Stabilitet A/S er et fuldt statsejet selskab, der blev stiftet i 2008 som følge af den internationale krise. Selskabet skal medvirke til at sikre stabilitet i den finansielle sektor i Danmark. Statsrevisorerne har bedt om denne undersøgelse af, hvordan selskabet løser opgaven med at overtage og afvikle nødlidende pengeinstitutter. Afviklingen af overtagne kundeforhold og engagementer skal ske hurtigst muligt, med lavest mulige omkostninger for staten og på en måde, som kunderne oplever som ordentlig og redelig.

**Statsrevisorerne konstaterer, at Finansiell Stabilitets overtagelse og afvikling af nødlidende pengeinstitutter har været tilfredsstillende, men kan forbedres på nogle punkter. Statsrevisorerne konstaterer endvidere, at der er fokus på sparsommelig drift i Finansiell Stabilitet.**

Denne vurdering bygger på de af Rigsrevisionen undersøgte områder:

- Salg af overtagne pengeinstitutters salgbare dele er foregået åbent og gennemsigtigt ifølge eksterne evalueringer. Der bør dog i højere grad sættes mål for afviklingsopgaven, så det kan vurderes, om afviklingen er sket hurtigst muligt.
- Der er anvendt eksterne eksperter, når det har været økonomisk fordelagtigt, og der er fulgt op på mulige lovovertrædelser og erstatningsansvar. Finansiell Stabilitet bør dog fremover sikre, at køb af eksterne ekspertudlån sker i overensstemmelse med regler for tilbud og udbud.
- Huslejen har været på niveau med sammenlignelige erhvervslejemål, og udgifter til repræsentation og øvrig drift er holdt på et rimeligt niveau.
- Løn og vederlag til direktører og bestyrelse i Finansiell Stabilitet lever op til gældende retningslinjer, dvs. niveauet er ikke lønførende. Desuden er niveauet fastsat under hensyn til sparsommelighed. I 2 af datterselskaberne er direktørlønnen dog højere af hensyn til fastholdelse. Finansiell Stabilitet bør fremover sikre et rimeligt niveau ved at genforhandle løn og vederlag, når Finansiell Stabilitet overtager pengeinstitutter.

**Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at Finansiell Stabilitet ikke har sikret, at datterselskaberne så vidt muligt anvender de rentesatser, som er udmeldt i medfør af afviklingsbekendtgørelsen. De udmeldte rentesatser skal hindre urimelig konkurrence med de øvrige pengeinstitutter på markedet og sikre ordentlige vilkår for kunder og kreditorer.**

Statsrevisorerne,  
den 16. maj 2012

*Peder Larsen  
Henrik Thorup  
Helge Adam Møller  
Kristian Jensen  
Mogens Jensen  
Klaus Frandsen*



## Beretning til Statsrevisorerne om Finansiell Stabilitet A/S

Rigsrevisionen afgiver hermed denne beretning til Statsrevisorerne i henhold til § 8, stk. 1, og § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012. Beretningen vedrører finanslovens § 8. Erhvervs- og Vækstministeriet.

---

# Indholdsfortegnelse

---

I.	Introduktion og konklusion .....	1
II.	Indledning .....	5
	A. Baggrund .....	5
	B. Formål.....	9
	C. Afgrænsning og metode.....	9
III.	Finansiel Stabilitets overtagelse af nødlidende pengeinstitutter .....	11
	A. Frasalg af umiddelbart salgbare dele af overtagne pengeinstitutter .....	11
	B. Opfølgning på mulige lovovertrædelser .....	13
IV.	Rentevilkår for kunderne i Finansiell Stabilitets datterselskaber .....	18
V.	Finansiell Stabilitets afvikling af overtagne pengeinstitutter .....	22
	A. Afvikling af aktiviteter .....	22
	B. Åbne og transparente ejendomssalg .....	26
VI.	Finansiell Stabilitets sikring af en sparsommelig drift .....	27
	A. Løn og vederlag til direktører og bestyrelser .....	27
	B. Øvrige driftsudgifter.....	32
	Bilag 1. Ordliste.....	34

---

Beretningen vedrører finanslovens § 8. Erhvervs- og Vækstministeriet.

I undersøgelsesperioden har der været følgende ministre:

Lene Espersen: september 2008 - februar 2010

Brian Mikkelsen: februar 2010 - oktober 2011

Ole Sohn: oktober 2011 -

---

# I. Introduktion og konklusion

1. Denne beretning handler om, hvordan Finansiell Stabilitet A/S (herefter Finansiell Stabilitet) overtager og afvikler nødlidende pengeinstitutter. Statsrevisorerne har anmodet Rigsrevisionen om at undersøge, hvordan Finansiell Stabilitet varetager disse opgaver. Rigsrevisionen har igangsat undersøgelsen i oktober 2011.

2. Finansiell Stabilitet blev stiftet som et fuldt statsejet aktieselskab i oktober 2008 som led i en aftale mellem staten og den finansielle sektor om at sikre den finansielle stabilitet i Danmark. Aftalen blev indgået som følge af den internationale krises betydning for den finansielle sektor.

Finansiell Stabilitet har overtaget og afvikler 12 nødlidende pengeinstitutter. Finansiell Stabilitet overtager pengeinstitutter i de tilfælde, hvor Finanstilsynet vurderer, at et nødlidende pengeinstitut ikke opfylder lovens solvenskrav, og der ikke kan findes en løsning, hvor det nødlidende pengeinstitut kan blive overtaget af et andet pengeinstitut. Ud over afvikling gennem Finansiell Stabilitet kan et nødlidende pengeinstitut som hidtil vælge at blive afviklet gennem konkurs.

3. Afviklingen i Finansiell Stabilitet sker ved, at Finansiell Stabilitet først søger at sælge de dele af de nødlidende pengeinstitutter, der umiddelbart kan sælges, til andre pengeinstitutter. Finansiell Stabilitet afvikler herefter den resterende del af aktiviteterne ved salg, afdrag fra kunder eller afskrivninger.

4. Undersøgelsens formål er at vurdere, om Finansiell Stabilitet overtager og afvikler nødlidende pengeinstitutter på en tilfredsstillende måde.

Det har Rigsrevisionen undersøgt ved at besvare følgende spørgsmål:

- Har Finansiell Stabilitet på tilfredsstillende måde overtaget nødlidende pengeinstitutter?
- Sikrer Finansiell Stabilitet, at rentevilkårene for kunderne er fastsat i overensstemmelse med lovgivningens krav?
- Afvikler Finansiell Stabilitet på tilfredsstillende måde de overtagne pengeinstitutters aktiviteter?
- Har Finansiell Stabilitet sikret en sparsommelig drift?

## Solvenskravet i lov om finansiell virksomhed

Et pengeinstitut skal have en basiskapital, der har en størrelse, type og fordeling, som er passende til at dække pengeinstituttets risici. Minimumskravet er 8 % af de risikovægtede poster. Det er pengeinstituttets ledelse, der har ansvaret for at fastsætte pengeinstituttets solvensbehov. Finanstilsynet kan dog fastsætte et højere solvenskrav.

I beretningen anvendes "aktiviteter" som en samlet betegnelse for de aktiver og passiver, som Finansiell Stabilitet overtager fra nødlidende pengeinstitutter.



## UNDERSØGELSENS HOVEDKONKLUSION

Finansiel Stabilitet har siden selskabets oprettelse i slutningen af 2008 været med til at løse en væsentlig opgave, som skal bidrage til at sikre den finansielle stabilitet i Danmark. Finansiell Stabilitets opgaver er løbende blevet udvidet i takt med den finansielle krises udvikling. Krisens omfang og varighed vanskeliggør endvidere Finansiell Stabilitets muligheder for at afvikle nødlidende pengeinstitutter.

Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Finansiell Stabilitet overtager og afvikler nødlidende pengeinstitutter på en tilfredsstillende måde. Finansiell Stabilitet har med advokatundersøgelser identificeret mulige lovovertrædelser i de overtagne pengeinstitutter og fulgt op herpå. Finansiell Stabilitets eksterne evalueringer viser, at processerne for salg af umiddelbart salgbar dele af de overtagne pengeinstitutter har været åbne og transparente. Det gælder også processerne for de ejendomssalg, som Rigsrevisionen har gennemgået. Endelig har Finansiell Stabilitet generelt sikret en sparsommelig drift.

Rigsrevisionen finder dog, at Finansiell Stabilitet bør operationalisere kravet om hurtig afvikling af de overtagne pengeinstitutters aktiviteter i klare mål og milepæle for at sikre fremdrift og gennemsigtighed i afviklingsopgaven.

Rigsrevisionen finder videre, at Finansiell Stabilitet bør påse, at selskabets udmeldte rentesatser for udlån i videst muligt omfang implementeres i datterselskaberne.

Rigsrevisionen finder endelig, at Finansiell Stabilitet ved hver pengeinstitutovertagelse bør genforhandle direktørlønnen og fastsætte vederlag til bestyrelsen, så løn og vederlag er i overensstemmelse med statens og Finansiell Stabilitets retningslinjer og er fastsat under hensyn til sparsommelighed. Ved overtagelsen af Amagerbanken skete dette ikke.

Hovedkonklusionen er baseret på følgende delkonklusioner:

*Har Finansiell Stabilitet på tilfredsstillende måde overtaget nødlidende pengeinstitutter?*

Finansiell Stabilitet har overtaget nødlidende pengeinstitutter på en tilfredsstillende måde. Eksterne evalueringer viser, at Finansiell Stabilitet har frasolgt umiddelbart salgbare dele af pengeinstitutterne ved åbne og transparente processer. Finansiell Stabilitet har i de tilfælde, hvor selskabet har vurderet, at det er økonomisk fordelagtigt, fået en ekstern revisor til at vurdere pengeinstitutternes værdi forud for frasalget. Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet bør opstille klare kriterier for, i hvilke tilfælde en ekstern vurdering skal finde sted.

Finansiell Stabilitets datterselskaber har med advokatundersøgelser identificeret mulige lovovertrædelser i de overtagne pengeinstitutter. Finansiell Stabilitet har videre fulgt op på advokatundersøgelsernes konklusioner ved at inddrage Finanstilsynet, hvor der efter advokaternes vurdering foreligger muligt strafansvar, og ved at anlægge erstatningssager, hvor advokaterne finder det muligt at søge at gøre erstatningsansvar gældende. Finansiell Stabilitet forventer også at indbringe de eksterne revisioner for Revisornævnet i de tilfælde, hvor advokaterne har vurderet, at der har været brud på god revisorskik.

Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitets køb af disse advokatundersøgelser er omfattet af tilbudsloven og EU's udbudsdirektiv. Finansiell Stabilitet er i gang med at finde en løsning på, hvordan selskabets fremtidige køb af advokatydelse til at udarbejde advokatundersøgelser kan leve op hertil.

*Sikrer Finansiell Stabilitet, at rentevilkårene for kunderne er fastsat i overensstemmelse med lovgivningens krav?*

Finansiell Stabilitet har udmeldt rentesatser for udlån til datterselskabernes kunder. De udmeldte rentesatser niveau er i overensstemmelse med lovgivningens krav. Kraverne har bl.a. til formål at sikre, at datterselskaberne ikke konkurrerer med de rentesatser, som tilbydes på det øvrige pengeinstitutmarked.

Størstedelen af datterselskabernes engagementer har en faktisk udlånsrente, der ligger under de udmeldte rentesatser. Det skyldes dels, at de udmeldte rentesatser ikke er fuldt ud implementeret i Finansiell Stabilitets datterselskaber, dels at en del af udlånene er omfattet af aftaler om rentehenstand eller rentenustilling. Dermed svarer de faktiske renter i disse engagementer ikke til de udmeldte rentesatser. Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet bør påse, at de udmeldte rentesatser i videst muligt omfang implementeres i datterselskaberne.

*Afvikler Finansiell Stabilitet på tilfredsstillende måde de overtagne pengeinstitutters aktiviteter?*

Finansiell Stabilitet afvikler på en tilfredsstillende måde de overtagne pengeinstitutters aktiviteter. Aktiviteterne afvikles løbende, og de ejendomssalg, som Rigsrevisionen har gennemgået, er foregået ved åbne og transparente processer.

Finansiell Stabilitet overvåger afviklingen af aktiviteterne gennem opgørelser af udviklingen i en række nøgletal, via overvågning af, om datterselskaberne overholder deres budgetter, og ved repræsentation i de fleste datterselskabers bestyrelser.

Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet bør opstille mål og milepæle for afviklingen af de overtagne pengeinstitutters aktiviteter, frem til de forventes endeligt afviklet. Rigsrevisionen er opmærksom på, at eksterne forhold kan betyde, at opstillede mål og milepæle ikke nås. I sådanne tilfælde sikrer mål og milepæle, at der er åbenhed og transparens om fremdriften i afviklingen.

*Har Finansiell Stabilitet sikret en sparsommelig drift?*

Finansiell Stabilitet har generelt sikret en sparsommelig drift.

Lønniveauet for direktøren og vederlaget til bestyrelsen i Finansiell Stabilitet og i datterselskaberne er i overensstemmelse med statens retningslinjer og er fastsat under hensyn til sparsommelighed. Det gælder dog ikke for datterselskabet Amagerbanken, hvor Rigsrevisionen finder, at direktørlønnen har været lønførende. Det fremgår af statens retningslinjer for fastsættelse af løn i statslige aktieselskaber, at lønniveauet ikke bør være lønførende. Desuden ligger bestyrelsesvederlaget i Amagerbanken væsentligt over niveauet i Finansiell Stabilitets egne retningslinjer.

Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet fremover bør sikre, at kontrakter med direktører og vederlag til bestyrelser fra overtagne pengeinstitutter genforhandles og fastsættes, så løn og vederlag overholder statens og Finansiell Stabilitets retningslinjer og fastsættes under hensyn til sparsommelighed.

Finansiell Stabilitets huslejudgifter ligger inden for gennemsnittet for erhvervslejemål i København. Rigsrevisionen har gennemgået en række af selskabets udgifter til repræsentation. De gennemgåede udgifter ligger på et rimeligt niveau.

## II. Indledning

### A. Baggrund

5. Denne beretning handler om, hvordan Finansiell Stabilitet overtager og afvikler nødlidende pengeinstitutter. Statsrevisorerne har anmodet Rigsrevisionen om at undersøge, hvordan Finansiell Stabilitet varetager disse opgaver. Rigsrevisionen har igangsat undersøgelsen i oktober 2011.

6. Rigsrevisor afgav i februar 2011 et notat til Statsrevisorerne, der beskrev, hvordan en større undersøgelse af Finansiell Stabilitet kunne tilrettelægges. Af notatet fremgik det bl.a., at dele af forløbet om Amagerbanken A/S ville indgå i undersøgelsen. Rigsrevisionen valgte herefter i perioden februar-oktober 2011 at gennemføre en særskilt undersøgelse af forløbet om tildeling af individuel statsgaranti til Amagerbanken A/S. Rigsrevisionen afgav i oktober 2011 en beretning herom til Statsrevisorerne (beretning nr. 1/2011).

7. Denne beretning handler om Finansiell Stabilitets opgaver som beskrevet i notatet til Statsrevisorerne. Tabel 1 viser de punkter fra notatet, som beretningen omfatter, og hvor i beretningen, de behandles.

**Tabel 1. Notatets punkter og hvor i beretningen, de behandles**

Notatets punkt	Behandles i
Værdiansættelsen af de nødlidende pengeinstitutter, som Finansiell Stabilitet overtager	Kap. III.A: Frasalgs af umiddelbart salgbar dele af overtagne pengeinstitutter
Finansiell Stabilitets identifikation og anmeldelse af lovovertrædelser i de tidligere pengeinstitutter, som er under afvikling	Kap. III.B: Opfølgning på mulige lovovertrædelser
Finansiell Stabilitets aktiviteter, der knytter sig til drift og salg af datterselskabernes aktiviteter, herunder transparens og åbenhed i salgsprocessen	Kap. IV: Rentevilkår for kunderne i Finansiell Stabilitets datterselskaber Kap. V: Finansiell Stabilitets afvikling af overtagne pengeinstitutter
Finansiell Stabilitets sparsommelighed: direktørløn mv. i moderselskabet og i datterselskaberne samt husleje og repræsentationsudgifter i moderselskabet	Kap. VI: Finansiell Stabilitets sikring af en sparsommelig drift

8. Finansiell Stabilitet er et fuldt statsejet aktieselskab under Erhvervs- og Vækstministeriet. Selskabet blev stiftet i oktober 2008 som led i en aftale mellem staten og den finansielle sektor om at sikre den finansielle stabilitet i Danmark. Aftalen blev indgået som følge af den internationale krises betydning for den finansielle sektor.

9. Finansiell Stabilitet har overtaget og afvikler en række nødlidende pengeinstitutter i regi af forskellige bankpakker, jf. tabel 2.

**Tabel 2. Pengeinstitutter, som Finansiell Stabilitet har overtaget og afvikler**

Bankpakke	Pengeinstitut
Bankpakke I (Stabilitetspakken)	EBH Bank (november 2008) Fionia Bank (februar 2009) Løkken Sparekasse (marts 2009) Gudme Raaschou Bank (april 2009) <i>Roskilde Bank (august 2009)</i> Capinordic Bank (februar 2010) Eik Banki Føroya (september 2010) Eik Bank Danmark (september 2010)
Bankpakke III (Exitpakken)	Amagerbanken (februar 2011) Fjordbank Mors (juni 2011)
Bankpakke IV (Konsolideringspakken)	Max Bank (oktober 2011) Sparekassen Østjylland (april 2012)

Det Private Beredskab er en forening af pengeinstitutter, der kan træde til, hvis et pengeinstitut bliver nødlidende og nærmer sig en konkurs. Formålet er at medvirke til, at et nødlidende pengeinstitut kan afvikles ved, at et andet pengeinstitut overtager og viderefører det som alternativ til, at det går konkurs eller til, at Finansiell Stabilitet overtager det.

Tabel 2 viser, at Finansiell Stabilitet i perioden 2008 - april 2012 har overtaget 12 nødlidende pengeinstitutter. 7 pengeinstitutter er overtaget og afvikles under Bankpakke I. Roskilde Bank blev overdraget til Finansiell Stabilitet i august 2009 fra Nationalbanken og Det Private Beredskab. Herefter afvikles Roskilde Bank efter de samme regler som de pengeinstitutter, Finansiell Stabilitet overtog under Bankpakke I.

Tabellen viser videre, at 2 pengeinstitutter er overtaget og afvikles efter Bankpakke III, og at 2 pengeinstitutter er overtaget og afvikles efter Bankpakke IV.

10. For perioden 2008-2011 har Finansiell Stabilitet overtaget pengeinstitutter med en samlet balancesum på 137 mia. kr. Efter afvikling er balancesummen nedbragt til 55 mia. kr. ultimo 2011. Finansiell Stabilitet har i alt overtaget ca. 2.400 medarbejdere. Med udgangen af 2011 var der ca. 600 medarbejdere i koncernen, hvoraf ca. 125 sad i opsagte stillinger.

Boks 1 giver en oversigt over indholdet af de 4 bankpakker.

### BOKS 1. BANKPAKKERNE

**Bankpakke I** (Stabilitetspakken) fra oktober 2008 indebar, at staten sammen med den finansielle sektor etablerede en generel statsgaranti, hvor alle simple kreditorer fik fuld sikkerhed for deres tilgodehavender i pengeinstitutter frem til den 30. september 2010. Aftalen havde til formål at sikre, at pengeinstitutter igen ville låne likviditet til hinanden i en situation, hvor den internationale finansielle krise gjorde det vanskeligt for pengeinstitutter at skaffe likviditet. Finansiell Stabilitet blev etableret som et led i Bankpakke I med det formål at afvikle nødlidende pengeinstitutter på en kontrolleret måde, så tilliden til den danske finansielle sektor blev bevaret. Tabet på Bankpakke I er gjort op. Tabet blev dækket af Det Private Beredskab via den løbende garantiprovision og indbetaling af yderligere tabskaution. Risikoen for yderligere tab fra aktiviteter overtaget under bankpakken bæres af Finansiell Stabilitet og dermed i sidste ende staten som ejer.

**Bankpakke II** (Kreditpakken) fra februar 2009 indebar, at Finansiell Stabilitet – på vegne af staten og efter ansøgning fra pengeinstitutter – frem til udgangen af 2010 kunne indgå aftale om at yde individuel statsgaranti. Pengeinstitutterne fik også mulighed for at søge om statsligt kapitalindskud. For så vidt angår overtagelse og afvikling af nødlidende pengeinstitutter medførte Bankpakke II ingen ændringer i forhold til den ordning, som var etableret under Bankpakke I.

**Bankpakke III** (Exitpakken) afløste den generelle statsgaranti under Bankpakke I. Det indebar, at indskydere og andre simple kreditorer i nødlidende pengeinstitutter – som det var gældende før Bankpakke I – fra den 1. oktober 2010 ikke var sikret fuld dækning for deres tilgodehavender. Selve afviklingsordningen, som blev etableret under Bankpakke I, er fortsat gældende. De overtagne pengeinstitutter afvikles med en tabsgaranti fra Garantifonden for Indskydere og Investorer.

**Bankpakke IV** (Konsolideringspakken) fra september 2011 har til formål at understøtte, at sunde pengeinstitutter overtager nødlidende pengeinstitutter, hvilket forhindrer, at indskydere og simple kreditorer lider tab som under Bankpakke III. Bankpakken gælder sideløbende med Bankpakke III og indebærer, at Finansiell Stabilitet kan yde en medgift i tilfælde, hvor et sundt pengeinstitut er villig til at overtage hele det nødlidende pengeinstitut (uden aktiekapital og anden ansvarlig kapital) (model 1). Finansiell Stabilitet kan ligeledes yde medgift i tilfælde af, at Finansiell Stabilitet overtager et nødlidende pengeinstitut (uden aktiekapital og anden ansvarlig kapital) og i umiddelbar forlængelse heraf frasælger den levedygtige del til et sundt pengeinstitut. Herefter afvikles den ikke-levedygtige del i et datterselskab, som oprettes under Finansiell Stabilitet (model 2). Medgiften kan ved begge modeller finansieres af Garantifonden for Indskydere og Investorer og Finansiell Stabilitet. De overtagne pengeinstitutter afvikles med en tabsgaranti fra Garantifonden for Indskydere og Investorer.

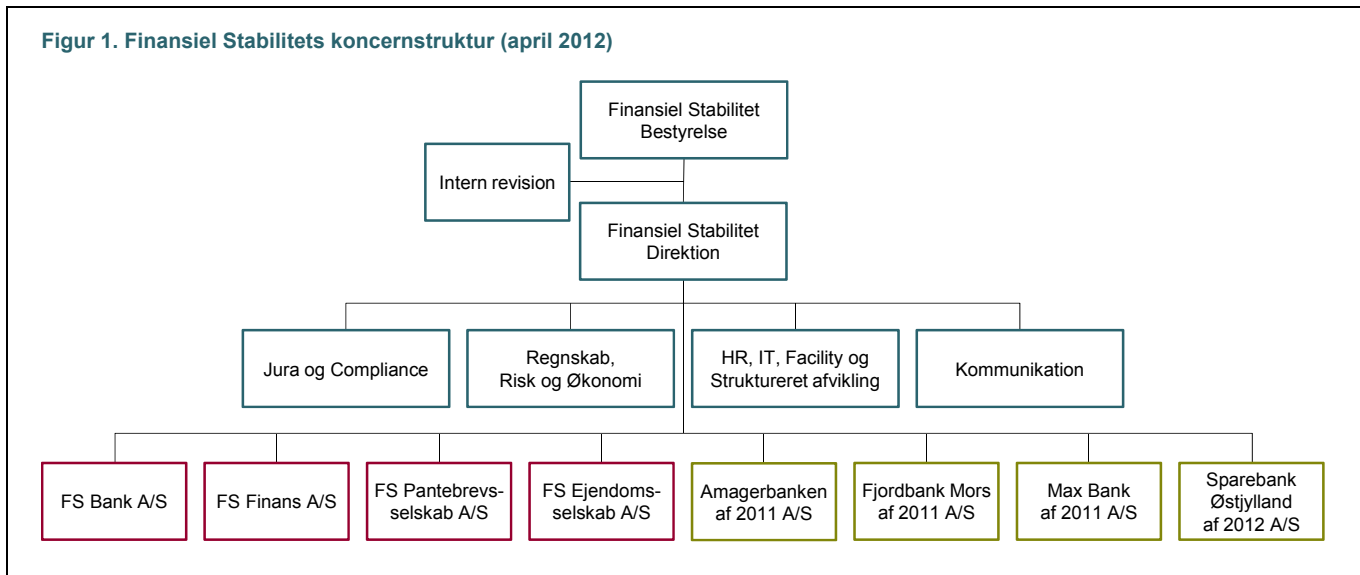
Garantifonden for Indskydere og Investorer er en privat, selvejende fond, som yder indskydere og investorer i danske pengeinstitutter, realkreditinstitutter og fondsmæglerselskaber erstatning for visse tab i forbindelse med en betalingsstandsning eller konkurs.

11. Bankpakkerne indebærer statsstøtte til den finansielle sektor. Det betyder, at Europa-Kommissionen skal godkende støtten, for at den er lovlig. Kommissionen kan stille betingelser for, hvordan støtten udformes, fx hvilke rentevilkår Finansiell Stabilitets datterselskaber må tilbyde. Kommissionen har godkendt de 4 bankpakker.

12. Ud over at overtage og afvikle nødlidende pengeinstitutter administrerer Finansiell Stabilitet ordningen, hvor staten yder individuel garanti til pengeinstitutter efter ansøgning. Endelig administrerer Finansiell Stabilitet Garantifonden for Indskydere og Investorer.

13. Finansiell Stabilitet gennemførte i 2011 en større ændring af koncernstrukturen, hvor ensartede aktiviteter fra de datterselskaber, som afvikles efter Bankpakke I, blev samlet i 4 funktionsopdelte datterselskaber. Målet var at sikre større effektivitet og ensartethed i afviklingen af aktiviteterne.

14. Finansiell Stabilitets koncernstruktur fremgår af figur 1.



Figur 1 viser Finansiell Stabilitets koncernstruktur med bestyrelse, direktion, intern revision, 4 stabsfunktioner og 8 datterselskaber.

Det er datterselskaberne, der afvikler de aktiviteter, som Finansiell Stabilitet har overtaget fra de nødlidende pengeinstitutter. Finansiell Stabilitet skal påse, at datterselskaberne nedbringer og afhænder aktiviteterne. Derudover deltager Finansiell Stabilitet i afviklingen, bl.a. af værdipapirer.

FS Bank A/S, FS Finans A/S, FS Pantebrevsselskab A/S og FS Ejendomsselskab A/S (benævnes fremover uden A/S) er de funktionsopdelte datterselskaber, der afvikler aktiviteterne fra de pengeinstitutter, som afvikles i henhold til Bankpakke I. FS Banks kundeportefølje består bl.a. af erhvervskunder, herunder landbrug. FS Finans varetager opgaver om afvikling af lån, herunder lån med sikkerhed i fast ejendom. FS Pantebrevsselskab forvalter koncernens beholdning af pantebreve. I FS Pantebrevsselskab ligger også ejendomme, der stammer fra pantebreve, som er kommet i restance, og hvor selskabet har overtaget sikkerhederne bag pantebrevene. FS Ejendomsselskab erhverver ejendomme som led i afviklingen af kundeengagementer. FS Ejendomsselskabs portefølje omfatter boligejendomme, erhvervsjendomme mv.

Finansiell Stabilitet har under Bankpakke III oprettet Amagerbanken af 2011 A/S og Fjordbank Mors af 2011 A/S og under Bankpakke IV Max Bank af 2011 A/S og senest den 21. april 2012 Sparebank Østjylland af 2012 A/S (benævnes fremover uden A/S og uden årstal).

Finansiell Stabilitet overvejer i øjeblikket, om pengeinstitutter, som er overtaget efter udløbet af Bankpakke I, fortsat skal afvikles gennem separate datterselskaber, eller om de kan deles ud og afvikles gennem de 4 funktionsopdelte selskaber.

## B. Formål

15. Undersøgelsens formål er at vurdere, om Finansiell Stabilitet overtager og afvikler nødlidende pengeinstitutter på en tilfredsstillende måde.

Det har Rigsrevisionen undersøgt ved at besvare følgende spørgsmål:

- Har Finansiell Stabilitet på tilfredsstillende måde overtaget nødlidende pengeinstitutter?
- Sikrer Finansiell Stabilitet, at rentevilkårene for kunderne er fastsat i overensstemmelse med lovgivningens krav?
- Afvikler Finansiell Stabilitet på tilfredsstillende måde de overtagne pengeinstitutters aktiviteter?
- Har Finansiell Stabilitet sikret en sparsommelig drift?

## C. Afgrænsning og metode

16. Undersøgelsen dækker perioden, fra Finansiell Stabilitet blev oprettet i oktober 2008 og frem til primo 2012.

Undersøgelsen handler om Finansiell Stabilitets overtagelse og afvikling af nødlidende pengeinstitutter og ikke om selskabets øvrige opgaver.

Enkelte af Finansiell Stabilitets datterselskaber har oprettet datterselskaber. Undersøgelsen omfatter ikke datterselskabernes datterselskaber.

Sparekassen Østjylland blev overtaget i april 2012 og indgår på grund af overtagelsestidspunktet ikke i undersøgelsen.

17. Undersøgelsen er baseret på skriftligt materiale, herunder lovgivning, advokatundersøgelser, procesevalueringer, referater af bestyrelsesmøder, årsrapporter og redegørelser, der er udarbejdet af henholdsvis Finansiell Stabilitet, Finanstilsynet og Erhvervs- og Vækstministeriet. Der er endvidere holdt møder med Finansiell Stabilitet og Erhvervs- og Vækstministeriet.

18. For at undersøge, om Finansiell Stabilitets salg af umiddelbart salgbar dele af pengeinstitutterne er foregået åbent og transparent, har Rigsrevisionen anvendt de procesevalueringer, som eksterne revisorer har udarbejdet om disse salg. For Amagerbanken foreligger der endnu ikke en procesevaluering. Rigsrevisionen har i forhold til Amagerbanken bedt Finansiell Stabilitet oplyse, om selskabet har gennemført de væsentlige led i salgsprocesserne, som har til formål at sikre åbenhed og transparens i frasalget af umiddelbart salgbar dele.

19. For at undersøge, om Finansiell Stabilitet har identificeret mulige lovovertrædelser i de overtagne pengeinstitutter, har Rigsrevisionen anvendt de advokatundersøgelser, som Finansiell Stabilitet har fået udarbejdet.

Advokatundersøgelsen af Amagerbanken er offentliggjort medio april 2012. Ifølge Erhvervs- og Vækstministeriet konkluderer undersøgelsen, at den tidligere ledelse og eksterne revision i banken har handlet ansvarspådragende. På grund af offentliggørelsestidspunktet behandler vi ikke advokatundersøgelsen i denne beretning. Undersøgelsen vil i stedet indgå i den planlagte opfølgning på beretningen til Statsrevisorerne om tildelingen af individuel statsgaranti til Amagerbanken A/S (beretning nr. 1/2011).

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet offentliggjorde den 30. april 2012 resultatet af efterforskningen af strafansvar hos den tidligere ledelse og revision i Roskilde Bank. Vi behandler ikke dette i beretningen.



20. Rigsrevisionen har også belyst Finansiell Stabilitets køb af advokatydelse til at udarbejde advokatundersøgelserne i forhold til tilbudsloven og EU's udbudsdirektiv. Rigsrevisionen har dog ikke gennemgået de konkrete køb af advokatydelse.

21. Rigsrevisionen har desuden gennemgået 21 handlingsplaner for afvikling af aktiviteter fordelt på moderselskabet og datterselskaberne for at belyse afviklingsprocessen. Aktiviteterne er af forskellig type, herunder pantebreve, ejendomme, værdipapirer, kommanditselskaber, landbrug og andre erhverv.

22. Rigsrevisionen har derudover gennemgået 19 ud af de ca. 140 ejendomssalg, som Finansiell Stabilitets datterselskaber har gennemført i perioden 2008-2011 som led i afviklingsopgaven. Ejendommene er en del af de aktiviteter, som ikke var salgbare ved overtagelsen. Vi har opstillet 6 kriterier for at belyse transparens og åbenhed i salgsprocessen. Kriterierne er ikke fuldt ud sammenfaldende med de kriterier, vi anvender til at belyse frasalg af umiddelbart salgbare dele af de overtagne pengeinstitutter, da de 2 salgsprocesser foregår på forskellige tidspunkter i overtagelses- og afviklingsprocessen og vedrører forskellige typer af aktiviteter.

Ejendomssalgene er udvalgt, så de dækker bredt i forhold til størrelse (over 1 mio. kr.), type (erhverv/bolig), og hvilket datterselskab der har forestået salget.

23. For at vurdere niveauet for direktørlønninger og bestyrelsesvederlag i Finansiell Stabilitet og i datterselskaberne har vi sammenlignet med direktørlønnen og bestyrelsesvederlagene i en række private pengeinstitutter og statslige aktieselskaber. For at identificere direktørlønninger og bestyrelsesvederlag i pengeinstitutter, som er sammenlignelige med Finansiell Stabilitet, og i statslige aktieselskaber har Rigsrevisionen gennemgået årsrapporter fra en række udvalgte institutioner. Variable løndele (bonus) indgår i undersøgelsen, mens andre løndele – fx værdien af fri bil – ikke indgår. I det omfang, årsrapporterne angiver pension, er dette medregnet i lønnen. I de tilfælde, hvor vederlag til de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke er specificeret, har vi beregnet et gennemsnitligt vederlag ved at dividere antallet af bestyrelsesmedlemmer med det udbetalte vederlag.

Endelig har Rigsrevisionen gennemgået Finansiell Stabilitets lejeaftaler og stikprøvevist gennemgået en række bilag for selskabets udgifter til repræsentation.

24. Beretningen har i udkast været forelagt Erhvervs- og Vækstministeriet, Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet.

25. Bilag 1 indeholder en ordliste, der forklarer udvalgte ord og begreber.

### III. Finansiell Stabilitets overtagelse af nødlidende pengeinstitutter

Finansiell Stabilitet har overtaget nødlidende pengeinstitutter på en tilfredsstillende måde. Eksterne evalueringer viser, at Finansiell Stabilitet har frasolgt umiddelbart salg-bare dele af pengeinstitutterne ved åbne og transparente processer. Finansiell Stabi-litet har i de tilfælde, hvor selskabet har vurderet, at det er økonomisk fordelagtigt, få-et en ekstern revisor til at vurdere pengeinstitutternes værdi forud for frasalget. Rigs-revisionen finder, at Finansiell Stabilitet bør opstille klare kriterier for, i hvilke tilfælde en ekstern vurdering skal finde sted.

Finansiell Stabilitets datterselskaber har med advokatundersøgelser identificeret muli-ge lovovertrædelser i de overtagne pengeinstitutter. Finansiell Stabilitet har videre fulgt op på advokatundersøgelse-nes konklusioner ved at inddrage Finanstilsynet, hvor der efter advokaternes vurdering foreligger muligt strafansvar, og ved at anlægge erstat-ningssager, hvor advokaterne finder det muligt at søge at gøre erstatningsansvar gæl-dende. Finansiell Stabilitet forventer også at indbringe de eksterne revisioner for Re-visor-nævnet i de tilfælde, hvor advokaterne har vurderet, at der har været brud på god revisorskik.

Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitets køb af disse advokatundersøgelser er omfattet af tilbudsloven og EU's udbudsdirektiv. Finansiell Stabilitet er i gang med at finde en løsning på, hvordan selskabets fremtidige køb af advokatydelse-til at udar-bejde advokatundersøgelser kan leve op hertil.

#### A. Frasalgt af umiddelbart salg-bare dele af overtagne pengeinstitutter

26. Rigsrevisionens undersøgelse af, om Finansiell Stabilitet har sikret, at umiddelbart salg-bare dele af de overtagne pengeinstitutter er frasolgt ved åbne og transparente processer, har vist følgende:

- De eksterne procesevalueringer viser, at Finansiell Stabilitet gennemførte frasalget af umiddelbart salg-bare dele af pengeinstitutterne ved åbne og transparente processer. Eva-lueringerne omfatter de pengeinstitutter, der er overtaget under Bankpakke I, og Fjord-bank Mors, som er overtaget under Bankpakke III. Evalueringen af frasalget af Amager-banken er ved at blive udarbejdet. Finansiell Stabilitet har ikke fundet det relevant at fore-tage en evaluering af salget af Max Bank, da banken selv forestod hovedparten af salg-sprocessen.
- Finansiell Stabilitet har eksternt fået vurderet værdien af de umiddelbart salg-bare dele af 4 overtagne pengeinstitutter forud for frasalget.

- De eksterne procesevalueringer viser, at Finansiell Stabilitet har realiseret et rimeligt salgsprovenu ved frasalget af umiddelbart salgbarde dele af 7 overtagne pengeinstitutter under Bankpakke I og Fjordbank Mors, der er overtaget under Bankpakke III.

#### **Åbent og transparent salg af overtagne pengeinstitutter**

27. Finansiell Stabilitet har tilrettelagt en proces for frasalget af umiddelbart salgbarde dele af de nødlidende pengeinstitutter under Bankpakke I og Bankpakke III, jf. boks 2. Processen skal bl.a. sikre, at umiddelbart salgbarde dele af pengeinstitutterne udbydes til salg ved åbne og transparente processer for at opnå et tilfredsstillende salgsprovenu.

#### **BOKS 2. SALGSPROCESSEN UNDER BANKPAKKE I OG BANKPAKKE III**

Finansiell Stabilitet foretager en kreditgennemgang af de overtagne pengeinstitutter ved at opdele pengeinstitutternes engagementer i umiddelbart salgbarde engagementer og engagementer, som Finansiell Stabilitet afvikler på sigt. Umiddelbart salgbarde dele af overtagne pengeinstitutter er de dele af pengeinstitutterne, som Finansiell Stabilitet ved en kreditgennemgang vurderer, at det er muligt at sælge lige efter overtagelsen.

Finansiell Stabilitet udarbejder salgsmateriale og elektronisk datarum til potentielle købere. Salgsmaterialet indeholder informationer om den umiddelbart salgbarde del af pengeinstituttet, produkter, forretningsmodel, udlån, regnskab mv. Det elektroniske datarum indeholder detaljeret information om selskabet, ejerforhold, engagementer, personaleforhold mv.

28. Finansiell Stabilitet har fået gennemført eksterne evalueringer af salgsprocesserne. Finansiell Stabilitet har på nuværende tidspunkt fået evalueret salgsprocesserne for 8 overtagne pengeinstitutter. Det drejer sig om salgsprocesserne for de 7 pengeinstitutter, der er overtaget under Bankpakke I, og for Fjordbank Mors, som er overtaget under Bankpakke III. Finansiell Stabilitet forventer, at den eksterne evaluering af salgsprocessen for Amagerbanken er færdig i 2. kvartal 2012.

Der er ikke gennemført en evaluering af frasalget af Max Bank, som er overtaget under Bankpakke IV. Det skyldes, at frasalget skete som en komprimeret proces over en weekend. Finansiell Stabilitet forestod alene den sidste praktiske fase af salget. Finansiell Stabilitet har på den baggrund oplyst, at selskabet ikke har fundet det relevant at foretage en evaluering af salget af Max Bank. Banken har selv udarbejdet salgsmateriale og taget kontakt til interesserede købere.

Roskilde Bank blev overtaget i regi af Nationalbanken og Det Private Beredskab, og der er ikke gennemført en evaluering heraf.

29. For de 7 pengeinstitutter, som Finansiell Stabilitet har overtaget under Bankpakke I, viser de eksterne evalueringer, at Finansiell Stabilitet ved alle frasalge udarbejdede salgsmateriale og etablerede et elektronisk datarum med information til interesserede købere og ved frasalgene fra 6 af pengeinstitutterne foretog en kreditgennemgang. Finansiell Stabilitet har oplyst, at selskabet ikke har gennemført en kreditgennemgang af hele Capinordic Bank. Det skyldes, at den del af Capinordic Bank, som Finansiell Stabilitet frasalgte, var et enkelt af bankens datterselskaber, da de andre dele af banken ikke var umiddelbart salgbarde.

Evalueringerne viser videre, at Finansiell Stabilitet i alle tilfælde har gennemført salgsprocesserne åbent og transparent. For EBH Bank gælder det dog kun delvist. Finansiell Stabilitet begrundet dette med, at EBH Bank blev overtaget, umiddelbart efter Finansiell Stabilitet blev stiftet i efteråret 2008.

30. Den eksterne evaluering af salgsprocessen for Fjordbank Mors viser, at Finansiell Stabilitet gennemførte salgsprocessen åbent og transparent. Fjordbank Mors blev frasolgt ved flere salg af mindre dele af banken, og Finansiell Stabilitet foretog for hovedparten af de frasolgte dele en kreditgennemgang og udarbejdede salgsmateriale. Finansiell Stabilitet etablerede desuden et elektronisk datarum med information til interesserede købere ved de enkelte frasalg af banken.

31. Finansiell Stabilitet oplyser, at selskabet ved frasalget af Amagerbanken foretog en kreditgennemgang, udarbejdede salgsmateriale og etablerede et elektronisk datarum med information til interesserede købere.

### Værdiansættelse af de umiddelbart salgbare dele af pengeinstitutter

32. Finansiell Stabilitet har oplyst, at det er et væsentligt led i salgsprocessen at få en ekstern revisor til at værdiansætte de umiddelbart salgbare dele af pengeinstituttet inden frasalget. Finansiell Stabilitet har videre oplyst, at eksterne værdiansættelser bliver udført, når selskabet på forhånd vurderer, at dette er relevant. Vurderingen af, om det er relevant at få foretaget en ekstern værdiansættelse, afhænger af omkostningerne ved værdiansættelsen sammenholdt med den forventede salgsværdi. På baggrund af værdiansættelsen kan Finansiell Stabilitet vurdere indkomne bud og på den måde sikre et rimeligt salgsprovenu.

33. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Finansiell Stabilitet ved frasalg fra Fionia Bank, Eik Banki Føroya, Eik Bank Danmark og Amagerbanken fik værdiansat de umiddelbart salgbare dele af de 4 pengeinstitutter. Finansiell Stabilitet fik ikke værdiansat de umiddelbart salgbare dele ved frasalget fra de resterende pengeinstitutter.

Finansiell Stabilitet har oplyst, at i flere af de tilfælde, hvor der ikke blev foretaget eksterne værdiansættelser, skyldes det, at frasalgene skete ved salg af mindre dele af pengeinstitutterne. På den baggrund vurderede Finansiell Stabilitet, at det ikke var økonomisk fordelagtigt at udarbejde en ekstern værdiansættelse. Finansiell Stabilitet har videre oplyst, at frasalget i andre tilfælde foregik over så kort tid, at det ikke var muligt at få udarbejdet en ekstern værdiansættelse.

34. De eksterne evalueringer vurderer, at Finansiell Stabilitet har realiseret et rimeligt salgsprovenu ved frasalget af de overtagne pengeinstitutter.

## B. Opfølgning på mulige lovovertrædelser

35. Rigsrevisionens undersøgelse af, om Finansiell Stabilitet har undersøgt og fulgt op på mulige lovovertrædelser, har vist følgende:

- Der er igangsat advokatundersøgelser af 11 tidligere pengeinstitutter for at identificere mulige overtrædelser af den finansielle lovgivning mv.
- Finansiell Stabilitet og datterselskaberne har i alle tilfælde fulgt advokaternes anbefalinger. Finansiell Stabilitet og datterselskaberne har inddraget Finanstilsynet, når advokaterne har vurderet, at der er grundlag for at søge at gøre et muligt strafansvar gældende. Finansiell Stabilitet og datterselskaberne har også fulgt advokaternes anbefalinger, når advokaterne har vurderet, at det vil være muligt at søge at gøre et erstatningsansvar gældende. Endelig forventer Finansiell Stabilitet at indbringe de eksterne revisioner – som ifølge advokaterne har brudt god revisorskik – for Revisornævnet.
- Finansiell Stabilitet har ikke annonceret købene, før der blev indgået kontrakter med advokaterne, eller orienteret Europa-Kommissionen om køb af advokatydelse til at udarbejde advokatundersøgelserne.

Ekstern værdiansættelse er en opgørelse af værdien af de umiddelbart salgbare dele af det nødlidende pengeinstitut, som er foretaget af en ekstern revisor.

God revisorskik indebærer, at revisionen skal udvise integritet, objektivitet, fortrolighed, professionel adfærd og kompetence, fornøden omhu samt den nøjagtighed og hurtighed, som opgaven kræver.

Den finansielle lovgivning er lov om finansiel virksomhed, selskabsloven, den daværende aktieselskabslov mv.

### Identifikation af mulige lovovertrædelser

36. Finansiell Stabilitet og datterselskaberne kan igangsætte advokatundersøgelser i overtagne pengeinstitutter. Undersøgelserne udarbejdes af eksterne advokater. Advokaterne har til opgave at afdække mulige overtrædelser af den finansielle lovgivning, der kan være begået af ledelser (bestyrelse og direktion), ledende medarbejdere samt interne og eksterne revisioner i de tidligere pengeinstitutter. Ud over mulige overtrædelser af den finansielle lovgivning kan der være tale om mulige overtrædelser af revisorloven og straffeloven. På baggrund af undersøgelserne vurderer advokaterne, om der er grundlag for at søge at gøre et muligt strafansvar, muligt erstatningsansvar og muligt disciplinæransvar gældende.

Advokatundersøgelserne er afsluttet for Roskilde Bank, EBH Bank, Fionia Bank, Løkken Sparekasse, Gudme Raaschou Bank, Capinordic Bank, Eik Banki Føroya, Eik Bank Danmark og Amagerbanken.

Advokaternes vurderinger fremgår af tabel 3.

**Tabel 3. Advokaternes vurdering af muligt strafansvar, muligt erstatningsansvar og muligt disciplinæransvar**

Part	Muligt strafansvar	Muligt erstatningsansvar	Muligt disciplinæransvar
Bestyrelsen	Roskilde Bank EBH Bank Capinordic Bank Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark	Roskilde Bank EBH Bank Løkken Sparekasse Capinordic Bank Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark	
Direktionen	Roskilde Bank EBH Bank Capinordic Bank Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark	Roskilde Bank EBH Bank Løkken Sparekasse Capinordic Bank Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark	
Direktionens nærmeste medarbejdere	Ingen	Roskilde Bank EBH Bank	
Ekstern revision	Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark	Roskilde Bank EBH Bank Løkken Sparekasse Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark	Roskilde Bank EBH Bank Løkken Sparekasse Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark
Intern revision	Eik Banki Føroya Eik Bank Danmark		

Note: Advokatundersøgelsen af Amagerbanken er ikke medtaget i Rigsrevisionens undersøgelse, jf. pkt. 19. For Fionia Bank og Gudme Raaschou Bank har advokaterne vurderet, at der ikke er grundlag for at søge at gøre et muligt strafansvar, muligt erstatningsansvar og muligt disciplinæransvar gældende.

Kilde: Advokatundersøgelserne af Roskilde Bank, EBH Bank, Fionia Bank, Løkken Sparekasse, Gudme Raaschou Bank, Capinordic Bank, Eik Banki Føroya og Eik Bank Danmark.

Tabel 3 viser, at der ifølge advokaternes vurdering er grundlag for at søge at gøre et muligt strafansvar gældende i 5 pengeinstitutter. I alle 5 pengeinstitutter omfatter det bestyrelsen og direktionen. I Eik Banki Føroya og Eik Bank Danmark omfatter det også den eksterne og den interne revision.

Tabellen viser videre, at advokaterne vurderer, at der er grundlag for at søge at gøre et muligt erstatningsansvar gældende i 6 pengeinstitutter. I alle 6 pengeinstitutter omfatter det bestyrelsen og direktionen. I Roskilde Bank og EBH Bank involverer det også direktionens nærmeste medarbejdere. I 5 af pengeinstitutterne omfatter det desuden den eksterne revision.

Tabellen viser endelig, at advokaterne vurderer, at der er grundlag for at søge at gøre et muligt disciplinæransvar gældende for den eksterne revision i 5 pengeinstitutter.

Boks 3 giver eksempler på handlinger, som ifølge advokatundersøgelserne giver grundlag for at søge at gøre et muligt ansvar gældende.

### **BOKS 3. EKSEMPLER PÅ MULIGT STRAFANSVAR, MULIGT ERSTATNINGSANSVAR OG MULIGT DISCIPLINÆRANSVAR IFØLGE ADVOKATUNDERSØGELSERNE**

#### **Eksempel på muligt strafansvar**

I ét pengeinstitut har ledelsen (direktionen og bestyrelsen) pådraget sig et muligt strafansvar efter lov om finansiel virksomhed. Direktionen har bevilget store udlån, der på grund af lånenes størrelse skulle være godkendt af bestyrelsen. Bestyrelsen havde kendskab til direktionens praksis. Ledelsen har videre accepteret en række meget store udlån uden bagvedliggende sikkerhed og på baggrund af lem-fældig sagsbehandling.

#### **Eksempel på muligt erstatningsansvar**

I et andet pengeinstitut har direktionen pådraget sig et muligt erstatningsansvar efter den daværende aktieselskabslov, fordi den ikke sikrede, at pengeinstitutts kreditsagsbehandling blev udført efter pengeinstitutts fastlagte retningslinjer. Desuden har direktionen over for Finanstilsynet og bestyrelsen givet et fejlagtigt indtryk af pengeinstitutts risikoprofil.

#### **Eksempel på muligt disciplinæransvar**

I et tredje pengeinstitut har den eksterne revision muligvis brudt god revisorskik og dermed pådraget sig et muligt disciplinæransvar efter revisorloven ved ikke at tage forbehold, når revisionen afgav regnskabspåtegning og erklærede sig om instituttets regnskaber. Den eksterne revision meddelte heller ikke Finanstilsynet, at pengeinstitutts ikke opfyldte solvenskravet.

### Opfølgning på mulige lovovertrædelser

37. Finansiell Stabilitet og datterselskaberne samt Finanstilsynet har til opgave at følge op på advokaternes vurdering, jf. boks 4.

#### **BOKS 4. PROCES FOR FINANSIEL STABILITETS OG FINANSTILSYNETS OPFØLGNING PÅ MULIGT STRAFANSVAR, MULIGT ERSTATNINGSANSVAR OG MULIGT DISCIPLINÆRANSVAR**

##### **Finanstilsynets opfølgning på muligt strafansvar**

Finansiell Stabilitet sender de færdige advokatundersøgelser til Finanstilsynet. Finanstilsynet beslutter, om tilsynet vil iværksætte yderligere undersøgelse af mulige strafbare forhold, politianmelde de mulige strafbare forhold eller lukke sagen.

##### **Finansiell Stabilitets opfølgning på muligt erstatningsansvar**

Finansiell Stabilitet følger i samarbejde med datterselskaberne op på muligt erstatningsansvar, som advokaterne har identificeret i advokatundersøgelserne. Finansiell Stabilitet beslutter på baggrund af advokatundersøgelseernes indstilling, om selskabet skal anlægge en civil sag om erstatningsansvar ved at indgive en stævning ved retten.

##### **Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets opfølgning på muligt disciplinæransvar**

Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet følger op på muligt disciplinæransvar hos eksterne revisorer, som advokaterne har identificeret i advokatundersøgelserne. Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet beslutter på baggrund af advokatundersøgelserne, om den eksterne revision skal indbringes for Revisornævnet. Nævnet træffer en afgørelse.

38. Rigsrevisionens undersøgelse af opfølgningen på muligt strafansvar har vist, at Finansiell Stabilitet har sendt advokatundersøgelserne til Finanstilsynet. I 6 tilfælde er undersøgelserne sendt med henblik på videre undersøgelse. Heraf har advokaterne i 5 pengeinstitutter vurderet, at der er grundlag for at søge at gøre et strafansvar gældende, og i ét pengeinstitut vurderet, at der ikke er tilstrækkelig information til at vurdere, om der kan gøres et strafansvar gældende. For de sidste 2 pengeinstitutter er undersøgelserne sendt til orientering, da advokaterne har vurderet, at der ikke foreligger et strafansvar.

39. Rigsrevisionens undersøgelse har videre vist, at Finansiell Stabilitet for 5 ud af de 6 pengeinstitutter, hvor advokaterne har vurderet, at der er grundlag for at søge at gøre et muligt erstatningsansvar gældende, har indledt erstatningssager ved at indlevere stævning til retten. I det sidste tilfælde er Finansiell Stabilitet ved at udarbejde stævning og forventer at indlevere stævningen ved retten i maj 2012.

40. Rigsrevisionens undersøgelse af Finansiell Stabilitets opfølgning på muligt disciplinæransvar har desuden vist, at Finansiell Stabilitet forventer at indbringe de eksterne revisioner i Eik Banki Føroya og i Eik Bank Danmark for Revisornævnet i maj 2012. Finansiell Stabilitet har i de 3 øvrige tilfælde i første omgang vurderet, at det er mest økonomisk hensigtsmæssigt først at få statueret et muligt erstatningsansvar. Finansiell Stabilitet har oplyst, at dette ikke udelukker, at selskabet på et senere tidspunkt indbringer revisionen for Revisornævnet.

### Finansiel Stabilitets køb af advokatydelser

41. Finansiel Stabilitets datterselskaber har gennemført købene af 9 af de 11 advokatundersøgelser. Erhvervs- og Vækstministeriet har gennemført købet af advokatydelser til undersøgelsen om Amagerbanken. Advokatundersøgelsen om Roskilde Bank var afsluttet, inden banken blev overdraget til Finansiel Stabilitet.

42. Statslige institutioners køb af tjenesteydelser som advokatbistand er reguleret nationalt og af EU, jf. boks 5. Reglerne skal sikre fri konkurrence, og at der ikke ydes statsstøtte, når staten indkøber tjenesteydelser. EU's udbudsregler om tjenesteydelser fremgår af udbudsdirektivet. Nationalt gælder tilbudslovens regler om vare- og tjenesteydelseskontrakter.

#### BOKS 5. TILBUDSLOVEN OG UDBUDSDIREKTIVET VED KØB AF ADVOKATYDELSER

I det omfang en ordregivende myndighed ønsker at indgå kontrakter om advokatydelser, er den ordregivende myndighed underlagt annonceringspligten i tilbudslovens afsnit II, hvis kontraktens anslåede værdi overstiger 500.000 kr. Endvidere er ordregiver underlagt EU's udbudsdirektivs artikel 23 og 35, stk. 4, hvis kontraktens anslåede værdi overstiger den gældende tærskelværdi i udbudsdirektivet. Tærskelværdien var 1.438.448 kr. i 2010-2011.

Tilbudsloven og udbudsdirektivet opdeler køb af tjenesteydelser i såkaldte bilag II A- og bilag II B-tjenesteydelser. Juridiske tjenesteydelser falder under bilag II B. Det indebærer, at kontrakter om advokatydelser skal annonceres nationalt før tildeling af kontrakterne, når kontantværdien overstiger 500.000 kr., hvorimod kontrakten ikke – uanset kontraktværdiens størrelse – skal i EU-udbud. Derimod skal ordregiver underrette Europa-Kommissionen, når der er indgået en kontrakt med en kontraktværdi, der overstiger tærskelværdien.

43. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Finansiel Stabilitets datterselskabers køb af advokatydelser til at udarbejde advokatundersøgelser hver for sig overskrider EU's tærskelværdi. De færdiggjorte undersøgelser har hver især kostet mellem 3,3 mio. kr. og 4,9 mio. kr.

44. Finansiel Stabilitet har oplyst, at de gennemførte advokatundersøgelser er iværksat på baggrund af en beslutning truffet af bestyrelserne i de nystiftede datterselskaber til Finansiel Stabilitet. Finansiel Stabilitet har videre oplyst, at dette ikke undtager købet af advokatydelser til at udarbejde advokatundersøgelser fra reglerne om annonceringspligt i henhold til reglerne i tilbudsloven.

Finansiel Stabilitet har desuden oplyst, at datterselskaberne har udvalgt advokaterne, som udarbejdede advokatundersøgelserne, ved at se på advokaternes indsigt og erfaring, men har ikke foretaget forudgående annoncering af opgaverne forud for købene af advokatydelser eller meddelt Europa-Kommissionen købene. Finansiel Stabilitet vurderer dog, at udvælgelsen af advokater til at udarbejde advokatundersøgelserne er sket på grundlag af objektive og saglige kriterier.

Finansiel Stabilitet har endelig oplyst, at selskabet overvejer, hvordan annoncering ved køb af advokatydelser inden for koncernen fremover bedst kan foregå, og at selskabet som udgangspunkt vil følge de principper, der gælder efter tilbudsloven ved eventuel kommende indgåelse af aftaler om gennemførelse af advokatundersøgelser.

45. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i marts 2012 umiddelbart vurderet, at Finansiel Stabilitet er omfattet af tilbudsloven og EU's udbudsdirektiv. Finansiel Stabilitet skal derfor foretage en national annoncering af køb af advokatydelser, der har en kontraktværdi over 500.000 kr. Endvidere skal Europa-Kommissionen underrettes, når der er indgået en kontrakt med en kontraktværdi, der overstiger tærskelværdien.



## IV. Rentevilkår for kunderne i Finansiell Stabilitets datterselskaber

Finansiell Stabilitet har udmeldt rentesatser for udlån til datterselskabernes kunder. De udmeldte rentesatser niveau er i overensstemmelse med lovgivningens krav. Kravene har bl.a. til formål at sikre, at datterselskaberne ikke konkurrerer med de rentesatser, som tilbydes på det øvrige pengeinstitutmarked.

Størstedelen af datterselskabernes engagementer har en faktisk udlånsrente, der ligger under de udmeldte rentesatser. Det skyldes dels, at de udmeldte rentesatser ikke er fuldt ud implementeret i Finansiell Stabilitets datterselskaber, dels at en del af udlånene er omfattet af aftaler om rentehenstand eller rentenustilling. Dermed svarer de faktiske renter i disse engagementer ikke til de udmeldte rentesatser. Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet bør påse, at de udmeldte rentesatser i videst muligt omfang implementeres i datterselskaberne.

46. Rigsrevisionens undersøgelse af, om Finansiell Stabilitet har sikret sig, at rentevilkårene for kunderne fra de overtagne pengeinstitutter er fastsat i overensstemmelse med lovgivningens krav, har vist følgende:

- Siden oktober 2010 har rammerne for datterselskabernes rentesatser til kunderne været fastsat i afviklingsbekendtgørelsen. Udlånsrenten skal ligge blandt de 10 % højeste på det danske pengeinstitutmarked og indlånsrenten blandt de 10 % laveste. Bestemmelserne om rentesatserne har bl.a. til formål at sikre, at datterselskabernes udlånsrenter ikke er i konkurrence med renterne på det private pengeinstitutmarked.
- Finansiell Stabilitet har siden juli 2011 – på baggrund af afviklingsbekendtgørelsens bestemmelser – udmeldt de rentesatser, som datterselskaberne skal anvende.
- Størstedelen af udlånene i datterselskaberne har en faktisk udlånsrente, som ligger under de udmeldte rentesatser. Det skyldes ifølge Finansiell Stabilitet bl.a., at flere datterselskaber endnu ikke fuldt ud har implementeret de udmeldte rentesatser.

### Fastsættelse af rentesatser

47. Rentesatserne for kunderne i Finansiell Stabilitets datterselskaber skal fastsættes, så de ikke konkurrerer med de rentesatser, som generelt tilbydes på det danske pengeinstitutmarked. Det fremgår af bekendtgørelse nr. 1139 af 28. september 2010 om afvikling af datterselskaber til Finansiell Stabilitet A/S (herefter afviklingsbekendtgørelsen).

Det indebærer bl.a., at udlånsrenten for kunder i datterselskaber til Finansiell Stabilitet skal ligge blandt de 10 % højeste på det danske pengeinstitutmarked. Tilsvarende skal indlånsrenten ligge blandt de 10 % laveste. Af bemærkningerne til lovforslaget om Bankpakke III fremgår det samtidig, at Finansiell Stabilitet skal drage omsorg for de kunder og kreditorer, der er tilbage i datterselskabet. Finansiell Stabilitets datterselskaber er forpligtede til at vurdere rentesatserne hvert kvartal.

48. Finansiell Stabilitet har fastlagt principper, som udmønter afviklingsbekendtgørelsens bestemmelser. Principperne er udmeldt til datterselskaberne i juli 2011 og fremgår af boks 6.

#### BOKS 6. FINANSIELL STABILITETS PRINCIPPER FOR FASTSÆTTELSE AF RENTESATSER

1. Rentesatserne for ensartede produkter og typer af kunder skal være de samme i alle koncernens selskaber.
2. Rentesatserne skal leve op til kravet om, at udlånsrenten skal være blandt de 10 % højeste på det danske pengeinstitutmarked.
3. Koncernens rentesatser må ikke være konkurrencedygtige i forhold til tilsvarende lånetyper til tilsvarende kunder i andre pengeinstitutter.
4. Koncernens rentesatser skal ikke sættes højere end nødvendigt.
5. Principperne om fastsættelsen af rentesatser kan kun fraviges, hvis et udlån er underlagt Finansiell Stabilitets politik for akkord.
6. Datterselskaberne betaler en rente til Finansiell Stabilitet.
7. Alle udlånsrenter til kunderne i datterselskaberne baseres på den rente, som datterselskabet betaler til Finansiell Stabilitet, jf. princip nr. 6, + et risikotillæg på min. 3,5 %.
8. Indlånsrenten er p.t. 0 %.

Nationalbanken offentliggør hver måned den rente, som afgrænser pengeinstitutter med de 10 % højeste udlånsrenter og pengeinstitutter med de 10 % laveste indlånsrenter. Beregningen er foretaget på baggrund af indberetninger fra pengeinstitutterne.

Akkord er udtryk for, at kreditor og debitor indgår en aftale om, hvordan et engagement, som ikke vedligeholdes, kan afvikles. Akkord indebærer eftergivelse af gæld.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at principperne samlet afspejler hensynet til, at rentesatser skal fastsættes, så Finansiell Stabilitet ikke konkurrerer med de rentesatser, som tilbydes på pengeinstitutmarkedet, samtidig med at Finansiell Stabilitet skal sikre, at der drages omsorg for kunderne og kreditorerne.

49. Finansiell Stabilitet har oplyst, at den udlånsrente, som selskabets datterselskaber betaler til Finansiell Stabilitet, er lidt højere end Nationalbankens opgjorte niveau for de 10 % højeste udlånsrenter. Finansiell Stabilitet har videre oplyst, at selskabet løbende overvåger udlånsrentesatser i private pengeinstitutter.

Finansiell Stabilitet har desuden oplyst, at selskabets udlånsrente derved fastsættes under hensyn til både Nationalbankens rentestatistik og til, at den ikke konkurrerer med den udlånsrente, der tilbydes på det private pengeinstitutmarked.

50. Siden medio 2011 har Finansiell Stabilitet fastsat og udmeldt rentesatser til datterselskaberne med udgangspunkt i disse principper.

**Rentehenstand og rentenustilling** bruges, hvor kunden enten er under insolvensbehandling, under konkurs eller under offentlig gældssanering, og hvor kundens økonomi gør, at renter ikke kan betales.

### Den faktiske udlånsrente i Finansiell Stabilitets datterselskaber

51. Finansiell Stabilitet har oplyst, at den faktiske udlånsrente i datterselskaberne ligger under Finansiell Stabilitets udmeldte rentesatser for ca. 70 % af engagementerne i datterselskaberne. Finansiell Stabilitet har oplyst, at der er 3 grunde hertil.

For det første har en gruppe kunder overført faste låneaftaler, som er indgået med kundens pengeinstitut, før det blev overtaget af Finansiell Stabilitet. For det andet er visse af datterselskaberne først begyndt at implementere de udmeldte rentesatser i løbet af 1. kvartal 2012. For det tredje anvender datterselskaberne rentehenstand og rentenustilling i forbindelse med akkord.

52. Tabel 4 viser Finansiell Stabilitets skøn over årsagerne til, at størstedelen af datterselskabernes engagementer har en udlånsrente, der ligger under de udmeldte rentesatser.

**Tabel 4. Årsagerne til, at den faktiske udlånsrente i datterselskaberne afviger fra de udmeldte rentesatser**

	Fast renteaftale	Efterslæb i forhold til implementering	Rentehenstand/rentenustilling	I alt (antal engagementer er angivet i parentes)
FS Bank	8 %	28 %	63 %	100 % (653)
FS Finans	35 %	1 %	64 %	100 % (1.160)
Amagerbanken	22 %	61 %	17 %	100 % (362)
Fjordbank Mors	5 %	64 %	31 %	100 % (819)
Max Bank	4 %	0 %	96 %	100 % (198)

Note: FS Pantebrevsselskab og FS Ejendomsselskab er ikke medtaget i tabellen, da datterselskaberne ikke har udlånsengagementer, hvor renten ligger under listepriisen.

Kilde: Finansiell Stabilitet, opgjort i marts 2012.

Tabel 4 viser, at særligt for datterselskaberne Amagerbanken og Fjordbank Mors skyldes afvigelserne, at datterselskaberne endnu ikke i fuldt omfang har implementeret koncernens udmeldte rentesatser for udlån. FS Bank har også et efterslæb i forhold til at implementere de udmeldte rentesatser for en del af sine engagementer.

Tabellen viser endelig, at alle datterselskaberne anvender rentehenstand og rentenustilling.

53. Finansiell Stabilitet har oplyst, at det er op til de enkelte datterselskaber at tilrettelægge overgangen til Finansiell Stabilitets udmeldte rentesatser for udlån, herunder tidsplanen for overgangen. Udgangspunktet er, at overgangen skal ske på en ordentlig og redelig måde. Finansiell Stabilitet har desuden oplyst, at de tilbageværende kunder i datterselskaberne har særlige karakteristika. Derfor er engagementerne mere tidskrævende at gennemgå, hvilket for nogle datterselskaber har forlænget implementeringen af de udmeldte rentesatser.

Finansiell Stabilitets udmeldte rentesatser blev fastlagt medio 2011, men afviklingsbekendtgørelsen har været gældende siden den 1. oktober 2010. Det betyder, at FS Bank – og de datterselskaber, som indgik i omstruktureringen – foreløbig har haft 1½ år til at implementere de faktiske rentesatser, som er i overensstemmelse med afviklingsbekendtgørelsen.

Særligt for FS Finans og Amagerbanken udgør faste låneaftaler en stor andel af lånene med en faktisk rente, der ligger under den udmeldte. Finansiell Stabilitet og Erhvervs- og Vækstministeriet har oplyst, at selskabet og ministeriet vurderer, at ændringer af kundernes udlånsrenter skal varsles, jf. bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder (bekendtgørelse nr. 769 af 27. juni 2011). Der kan derfor være en periode, hvor kundens udlånsrente afviger fra Finansiell Stabilitets udmeldte rentesatser. Bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder angiver ikke længden på dette varsel.

## V. Finansiell Stabilitets afvikling af overtagne pengeinstitutter

Finansiell Stabilitet afvikler på en tilfredsstillende måde de overtagne pengeinstitutters aktiviteter. Aktiviteterne afvikles løbende, og de ejendomssalg, som Rigsrevisionen har gennemgået, er foregået ved åbne og transparente processer.

Finansiell Stabilitet overvåger afviklingen af aktiviteterne gennem opgørelser af udviklingen i en række nøgletal, via overvågning af, om datterselskaberne overholder deres budgetter, og ved repræsentation i de fleste datterselskabers bestyrelser.

Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet bør opstille mål og milepæle for afviklingen af de overtagne pengeinstitutters aktiviteter, frem til de forventes endeligt afviklet. Rigsrevisionen er opmærksom på, at eksterne forhold kan betyde, at opstillede mål og milepæle ikke nås. I sådanne tilfælde sikrer mål og milepæle, at der er åbenhed og transparens om fremdriften i afviklingen.

### A. Afvikling af aktiviteter

54. Rigsrevisionens undersøgelse af, om Finansiell Stabilitet understøtter, at datterselskabernes aktiviteter afvikles hurtigt, har vist følgende:

- Der er udarbejdet afviklingsplaner for de overtagne pengeinstitutter, hvor Europa-Kommissionen har krævet en afviklingsplan som led i kommissionens godkendelse af overtagelsen.
- Rigsrevisionens gennemgang af 21 handlingsplaner for de enkelte aktiviteter viser, at alle handlingsplanerne indeholder en strategi for, hvordan Finansiell Stabilitet og datterselskaberne vil afvikle de pågældende aktiviteter.
- Finansiell Stabilitet har en generel målsætning om, at alle engagementer skal være afviklet senest 5 år efter overtagelsen. En række af de gennemgåede handlingsplaner har ingen eller en længere tidshorizont for afvikling end 5 år.
- Finansiell Stabilitet opgør for hvert af datterselskaberne en række nøgletal for afvikling, herunder antal kunder, udlån og balancen. Finansiell Stabilitet har ikke udarbejdet mål og milepæle frem til den endelige afvikling af aktiviteterne og holder derfor ikke udviklingen i nøgletallene op imod sådanne. Opgørelserne giver således ikke grundlag for at følge, om afviklingen forløber, som Finansiell Stabilitet og datterselskaberne måtte have planlagt.
- Finansiell Stabilitet foretager en løbende opfølgning på afviklingen, bl.a. ved at moderselskabet er repræsenteret i 6 ud af 7 datterselskabers bestyrelser.

### Afviklingsplaner for datterselskaberne

55. Finansiell Stabilitet har oplyst, at selskabet skal afvikle overtagne kundeforhold og øvrige aktiviteter hurtigst muligt, med lavest mulige omkostninger for staten og på en for kunderne ordentlig og redelig måde. Det betyder ifølge Finansiell Stabilitet, at selskabet i det konkrete tilfælde vurderer, hvilken model for afvikling der er den økonomisk mest hensigtsmæssige.

56. Europa-Kommissionen skal individuelt godkende, når Finansiell Stabilitet overtager et større pengeinstitut med en balance over 3 mia. euro. Når kommissionen skal godkende en pengeinstituttovertagelse, kan kommissionen stille andre betingelser end dem, der fremgår af bankpakkerne.

57. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Europa-Kommissionen har krævet en afviklingsplan som led i de individuelle godkendelser af de 3 overtagelser af pengeinstitutter med en balance over 3 mia. euro – Roskilde Bank (i regi af Nationalbanken og Det Private Beredskab), Fionia Bank og Amagerbanken. Rigsrevisionens undersøgelse har videre vist, at der er udarbejdet afviklingsplaner for disse pengeinstitutter.

Afviklingsplanerne for hvert af de 3 pengeinstitutter beskriver, hvordan det er planlagt, at afviklingen af pengeinstituttet skal forløbe. Bl.a. er der mål for, hvornår det overtagne pengeinstitut forventer at indlevere sin banklicens og sin værdipapirhandelslicens, og hvornår pengeinstituttet forventer at være endeligt afviklet. Roskilde Bank og Fionia Bank er nu en del af de funktionsopdelte datterselskaber, hvorfor afviklingsplanerne for disse 2 ikke længere er gældende.

58. Rigsrevisionens undersøgelse har desuden vist, at der ikke er udarbejdet afviklingsplaner i forbindelse med overtagelsen af de pengeinstitutter, hvor Europa-Kommissionen ikke har krævet en plan. Der er heller ikke udarbejdet afviklingsplaner for de 4 funktionsopdelte datterselskaber, da de blev oprettet som led i koncernstrukturændringen.

59. Det fremgår af afviklingsbekendtgørelsen, at Finansiell Stabilitet hvert halve år skal orientere Erhvervs- og Vækstministeriet om afviklingen af datterselskaberne. Rapporten skal indeholde en beskrivelse af de tiltag, der er planlagt i perioden for afviklingen af det enkelte datterselskab (afviklingsplan), og om der forventes eventuelle afvigelser fremadrettet.

Erhvervs- og Vækstministeriet har imidlertid oplyst, at der efter ministeriets opfattelse kun er krav om afviklingsplaner i de tilfælde, hvor Europa-Kommissionen kræver det.

### Handlingsplaner for afviklingen af de enkelte aktiviteter

60. Af Finansiell Stabilitets strategi for 2012 fremgår det bl.a., at Finansiell Stabilitet har omsat kravet om hurtig afvikling af de overtagne aktiviteter til følgende mål:

- Højst 1 år efter, at Finansiell Stabilitet har overtaget væsentlige aktiver mv., skal der være udarbejdet en handlingsplan for, hvordan disse aktiviteter afvikles.
- Højst 5 år efter, at Finansiell Stabilitet har overtaget et engagement, skal det være afviklet.

61. I Rigsrevisionens gennemgang af 21 handlingsplaner har vi vurderet, om handlingsplanerne indeholder en strategi for afvikling, om Finansiell Stabilitet og datterselskaberne opererer med afvikling inden for en 5-årig periode, og om selskaberne følger op på handlingsplanerne ved at revurdere dem mindst én gang årligt, sådan som det kræves ifølge Finansiell Stabilitets strategi.

62. Rigsrevisionens gennemgang af handlingsplanerne har vist, at de alle indeholder en strategi for, hvordan de pågældende aktiviteter skal søges afviklet. Handlingsplanerne udformes forskelligt, bl.a. afhængigt af, hvilke typer aktiviteter der er tale om.

63. Rigsrevisionens gennemgang har videre vist, at det fremgår af en række af handlingsplanerne, at afviklingen af de pågældende aktiviteter vil tage længere tid end 5 år. I 14 af de 21 handlingsplaner har selskaberne enten ikke angivet en tidsramme for afviklingen eller angivet en tidsramme, som er længere end 5 år.

Finansiel Stabilitet har oplyst, at det fx gælder pantebreve med en længere løbetid end 5 år, som vurderes at være levedygtige. Der er ikke umiddelbart udsigt til, at pantebreve kan sælges til anden part og dermed afvikles. Men det ville ifølge Finansiel Stabilitet stride imod hensynet til at vælge den økonomisk mest hensigtsmæssige løsning, hvis et sådant pantebrev ikke blev videreført. Derudover har Finansiel Stabilitet oplyst, at det har vist sig vanskeliggere end forventet at afhænde de overtagne aktiviteter, og at den finansielle situation har udviklet sig mere negativt end forventet. Derfor er det ifølge Finansiel Stabilitet ikke muligt at sætte datomål for afviklingen af alle aktiviteter, som lever op til 5-års-målsætningen.

64. For at sikre opfølgning på handlingsplanerne har Finansiel Stabilitet krævet, at handlingsplanerne revurderes mindst én gang om året. Rigsrevisionens gennemgang har vist, at datterselskaberne og Finansiel Stabilitet enten har udarbejdet eller revurderet 20 af de 21 handlingsplaner inden for det seneste år.

#### **Finansiel Stabilitets overvågning af afviklingen**

65. Finansiel Stabilitet har siden 2010 ønsket at øge sin kontrol med datterselskabernes afvikling for at sikre fremdrift i afviklingen.

#### *Opgørelse og rapportering af nøgletal for afvikling*

66. Finansiel Stabilitet har oplyst, at selskabet følger datterselskabernes afvikling gennem nøgletal for afviklingen. Nøgletallene fremgår af datterselskabernes budgetter, hvor datterselskaberne fx angiver, hvor mange kunder de forventer at afvikle i løbet af året, hvor meget de forventer udlån og indlån nedbragt, og hvilke ændringer de forventer i antallet af medarbejdere. Finansiel Stabilitet har oplyst, at nøgletallene i budgetterne udgør de årlige mål for afviklingen. Datterselskaberne rapporterer hvert kvartal til Finansiel Stabilitet, om de overholder budgetterne.

For så vidt angår udlån har Finansiel Stabilitet oplyst, at der er en samlet målsætning om, at koncernen nedbringer dette med ca. 25 % i løbet af 2012.

67. Finansiel Stabilitet skal 2 gange årligt rapportere til Erhvervs- og Vækstministeriet om udviklingen i nøgletallene for afviklingen.

Finansiel Stabilitet har i slutningen af marts 2012 indsendt den første halvårslige rapportering. Rapporteringen indeholder en beskrivelse af den hidtil gennemførte afvikling og tal for, hvor meget hvert af datterselskaberne har nedbragt udlån, indlån, antallet af medarbejdere og antallet af kunder, siden Finansiel Stabilitet blev oprettet.

68. Rapporteringen til Erhvervs- og Vækstministeriet viser, at Finansiel Stabilitet og datterselskaberne løbende afvikler deres aktiviteter. Ifølge rapporteringen har Finansiel Stabilitet siden oprettelsen i 2008 og frem til ultimo 2011 overtaget indlån for 61 mia. kr. og udlån for 79 mia. kr. Ved udgangen af 2011 var indlån blevet nedbragt med ca. 56 mia. kr. og udlån med ca. 53 mia. kr. Endvidere har Finansiel Stabilitet overtaget ca. 420.000 enkeltkunder, hvoraf ca. 9.000 var tilbage ultimo 2011. Endelig har Finansiel Stabilitet overtaget ca. 2.400 medarbejdere. Ved udgangen af 2011 var der ca. 600 medarbejdere i koncernen, hvoraf ca. 125 sad i opsagte stillinger.

69. Trods Finansiell Stabilitets overordnede målsætning om, at alle aktiviteter skal være afviklet inden 5 år efter, at de er overtaget, opstiller Finansiell Stabilitet ikke mål og milepæle for afviklingen af datterselskaberne ud over de 1-årige nøgletal i budgetterne. I rapporteringen til Erhvervs- og Vækstministeriet holder Finansiell Stabilitet således ikke udviklingen i nøgletallene op imod mål og milepæle for fremdriften i afviklingen.

Erhvervs- og Vækstministeriet har oplyst, at det ifølge ministeriet er vigtigt, at Finansiell Stabilitet i gennemførelsen af afviklingen ikke er – eller i øvrigt føler sig – bundet af forud fastlagte planer, men har den nødvendige fleksibilitet til at varetage hensynet til statens midler og hensynet til en ordentlig og redelig afvikling af kunderne.

*Repræsentation i datterselskabernes bestyrelser og afholdelse af direktioner*

70. Finansiell Stabilitet har oplyst, at formålet med, at Finansiell Stabilitet er repræsenteret i datterselskabernes bestyrelser, er at sikre, at datterselskaberne har det fornødne fokus på at afvikle deres aktiviteter. Der findes ikke en skriftlig instruks eller et mandat for repræsentanterne.

Finansiell Stabilitet er repræsenteret i datterselskabernes bestyrelser med undtagelse af Amagerbanken. Finansiell Stabilitet har oplyst, at en repræsentant for selskabet vil blive valgt ind i Amagerbankens bestyrelse på den førstkommende generalforsamling.

71. Rigsrevisionens gennemgang af en række bestyrelsesreferater har vist, at Finansiell Stabilitet udnytter sin repræsentation i datterselskaberne til løbende at følge med i, hvordan afviklingen forløber. På møderne drøfter bestyrelserne både afvikling af konkrete aktiviteter, fx beslutninger om at nedskrive værdien af en ejendom, og afvikling på et overordnet plan, fx drøftelse af, hvor mange medarbejdere datterselskabet har behov for fremadrettet.

Finansiell Stabilitet har oplyst, at datterselskabernes bestyrelser modtager månedlige rapporter om den løbende afvikling.

72. Datterselskabernes direktioner holder desuden møder med Finansiell Stabilitet hver 14. dag. Finansiell Stabilitet har oplyst, at selskabet bl.a. anvender møderne til at drøfte fremdriften i afviklingen.



## B. Åbne og transparente ejendomssalg

73. Rigsrevisionens undersøgelse af, om Finansiell Stabilitets datterselskaber sælger ejendomme åbent og transparent, har vist følgende:

- Rigsrevisionens undersøgelse af 19 udvalgte ejendomssalg i Finansiell Stabilitets datterselskaber viser, at salgene er gennemført ved åbne og transparente processer.

74. Tabel 5 viser de 6 kriterier, som Rigsrevisionen har opstillet for et åbent og transparent ejendomssalg som led i afviklingen af de overtagne aktiviteter. Det fremgår endvidere af tabellen, i hvilken udstrækning de 19 ejendomssalg, som Rigsrevisionen har gennemgået, opfylder vurderingskriterierne.

**Tabel 5. Opfyldelse af Rigsrevisionens vurderingskriterier for åbenhed og transparens i 19 udvalgte ejendomssalg**

Vurderingskriterium for åbenhed og transparens	Antal salg, hvor kriteriet er opfyldt
1. Der har været en uvildig vurdering af ejendommens værdi som forberedelse til salg.	19
2. Ejendommen har været udbudt til salg offentligt, fx på hjemmeside.	17
3. Interesserede købere har haft adgang til relevant salgsmateriale.	19
4. Alle bud har været taget i betragtning.	19
5. Ejendommen er ikke solgt til ansatte i Finansiell Stabilitet, herunder i datterselskaberne, eller deres familier.	19
6. Salget er godkendt af datterselskabets bestyrelse.	19

Tabel 5 viser, at de fleste af de 19 ejendomssalg, som Rigsrevisionen har gennemgået, opfylder alle 6 vurderingskriterier. Fx har Finansiell Stabilitets datterselskaber i alle 19 salg haft en uvildig vurdering af ejendommens værdi som forberedelse til salget (kriterium 1), og datterselskaberne har taget alle bud i betragtning forud for det endelige salg (kriterium 4).

Tabellen viser desuden, at 17 ud af de 19 ejendomme blev udbudt til salg offentligt. FS Ejendomsselskab gennemførte de 2 ejendomssalg, hvor kriteriet ikke er opfyldt. Den ene ejendom blev solgt til den daværende lejer, efter at FS Ejendomsselskab havde købt ejendommen på tvangsauktion. Salgsprisen var højere end købsprisen. Den anden ejendom blev solgt, umiddelbart efter at FS Ejendomsselskab havde erhvervet ejendommen, idet der hurtigt kom bud fra 2 mulige købere.

## VI. Finansiell Stabilitets sikring af en sparsommelig drift

Finansiell Stabilitet har generelt sikret en sparsommelig drift.

Lønniveauet for direktøren og vederlaget til bestyrelsen i Finansiell Stabilitet og i datterselskaberne er i overensstemmelse med statens retningslinjer og er fastsat under hensyn til sparsommelighed. Det gælder dog ikke for datterselskabet Amagerbanken, hvor Rigsrevisionen finder, at direktørlønnen har været lønførende. Det fremgår af statens retningslinjer for fastsættelse af løn i statslige aktieselskaber, at lønniveauet ikke bør være lønførende. Desuden ligger bestyrelsesvederlaget i Amagerbanken væsentligt over niveauet i Finansiell Stabilitets egne retningslinjer.

Rigsrevisionen finder, at Finansiell Stabilitet fremover bør sikre, at kontrakter med direktører og vederlag til bestyrelser fra overtagne pengeinstitutter genforhandles og fastsættes, så løn og vederlag overholder statens og Finansiell Stabilitets retningslinjer og fastsættes under hensyn til sparsommelighed.

Finansiell Stabilitets huslejudgifter ligger inden for gennemsnittet for erhvervslejemål i København. Rigsrevisionen har gennemgået en række af selskabets udgifter til repræsentation. De gennemgåede udgifter ligger på et rimeligt niveau.

### A. Løn og vederlag til direktører og bestyrelser

75. Rigsrevisionens undersøgelse af, om lønniveauet for direktøren og vederlagene til bestyrelsen i Finansiell Stabilitet og datterselskaberne er i overensstemmelse med gældende retningslinjer, har vist følgende:

- Lønnen og vederlagene til direktøren og bestyrelsen i moderselskabet Finansiell Stabilitet er fastsat i overensstemmelse med gældende retningslinjer. Lønnen og vederlagene kan ikke anses som førende i forhold til lønninger i de pengeinstitutter, som Rigsrevisionen har sammenlignet med. De er endvidere fastsat under hensyn til sparsommelighed.
- Direktørlønnen i Amagerbanken lå frem til udgangen af marts 2012 blandt de højeste sammenlignet med en række private pengeinstitutter og lå væsentligt over lønnen i en række statslige aktieselskaber. Først i efteråret 2011 søgte Finansiell Stabilitet at genforhandle lønnen. Finansiell Stabilitet har siden opsagt direktøren med udgangen af marts 2012. Samtidig er bestyrelsesvederlagene i Amagerbanken markant højere end niveauet i Finansiell Stabilitets retningslinjer. Finansiell Stabilitet har oplyst, at vederlagene fra 2012 vil følge retningslinjerne.

- Lønnen og vederlagene i de øvrige datterselskaber lever op til de gældende retningslinjer for fastsættelse af løn og er fastsat under hensyn til sparsommelighed. I FS Bank og FS Finans er direktørlønningerne på niveau med de private pengeinstitutter, men højere end i de statslige aktieselskaber. Finansiell Stabilitet vurderede i de 2 tilfælde, at der var flere fordele end ulemper forbundet med at fortsætte ansættelsesforholdene for at sikre afviklingen af de overtagne pengeinstitutter.

### Retningslinjer for løn og vederlag

76. Statens retningslinjer for direktørlønninger og bestyrelsesvederlag i statslige aktieselskaber fremgår af publikationen "Staten som aktionær" fra 2004. Ifølge retningslinjerne skal statslige aktieselskaber kunne handle på markedsvilkår, når de fastsætter direktørløn og bestyrelsesvederlag. Selskabet kan fastlægge et løn- og vederlagsniveau, så det kan tiltrække personer med de nødvendige kompetencer. Niveaulet bør dog ikke være lønførende.

77. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at løn og vederlag derved kan fastsættes under hensyn til, hvad tilsvarende virksomheder og institutioner i samme branche tilbyder. Det er samtidig Rigsrevisionens opfattelse, at Finansiell Stabilitet som statsligt aktieselskab bør følge retningslinjerne i "Staten som aktionær" under hensyn til en sparsommelig drift. Det betyder bl.a., at lønnen ikke kun bør fastsættes på niveau med sammenlignelige virksomheder og institutioner i branchen, men også under hensyn til løn og vederlag i andre statslige aktieselskaber.

78. Erhvervs- og Vækstministeriet har fremført, at lønpolitikken generelt skal afspejle, at Finansiell Stabilitet ikke skal være lønførende, men der kan dog tages hensyn til, at selskabet er et afviklingsselskab og dermed har en begrænset levetid. Lønninger kan derfor ifølge ministeriet indeholde et vist fastholdelseelement, ligesom fastholdelse af centrale medarbejdere i den første fase efter Finansiell Stabilitets overtagelse af et pengeinstitut kan nødvendiggøre, at det sker til den hidtidige løn.

79. Der er ingen særlig lovgivning, der fastsætter et beløbsloft over løn og fratrædelsesgodtgørelser til direktionen eller vederlag til bestyrelserne i statslige aktieselskaber. Det fremgår dog af lov om finansiell virksomhed, at variable lønde (bonus) i finansielle virksomheder, der modtager statsstøtte eller individuel statsgaranti, maksimalt må udgøre 20 % af den faste grundløn til direktionen og af vederlaget til bestyrelsen. Både Finansiell Stabilitet og datterselskaberne er omfattet af denne bestemmelse. I 2011 blev det desuden et lovkrav, at alle finansielle virksomheder skal have en lønpolitik.

80. Finansiell Stabilitet har udformet en lønpolitik for moderselskabets medarbejdere, direktion og bestyrelse. Finansiell Stabilitet har oplyst, at selskabet forventer at udbrede lønpolitikken til datterselskaberne i 2012. Det fremgår af lønpolitikken, at Finansiell Stabilitet ikke skal være lønførende, men tilbyde markedskonforme lønninger. Lønpolitikken er således i overensstemmelse med statens principper for fastsættelse af løn.

"Staten som aktionær" giver retningslinjer for den praktiske udøvelse af det statslige ejerskab og statens anvendelse af selskabsformen, bl.a. om aflønning af direktion og bestyrelse i de statslige selskaber.

## Løn og vederlag i moderselskabet Finansiell Stabilitet

81. En oversigt over lønnen til Finansiell Stabilitets direktør og vederlaget til bestyrelsesmedlemmerne i 2011 fremgår af tabel 6.

**Tabel 6. Løn og vederlag til Finansiell Stabilitets direktør og bestyrelsesmedlemmer i 2011**

Funktion	Løn og vederlag
Direktør	2,27 mio. kr.
Bestyrelsesformand	300.000 kr.
Næstformand	300.000 kr.
Øvrige bestyrelsesmedlemmer	150.000 kr.

Note: Direktøren fik i 2011 desuden en bonus på godt 230.000 kr.

Kilde: Finansiell Stabilitet.

Tabel 6 viser, at direktørens faste løn i 2011 var 2,27 mio. kr. Desuden modtog direktøren en bonus på godt 230.000 kr. Den udbetalte bonus overskrider ikke grænsen på 20 % af grundlønnen. Finansiell Stabilitet har begrundet direktørens bonus med, at det på forhånd har været vanskeligt at forudsige selskabets udvikling og dermed finde et passende lønniveau. Finansiell Stabilitet vurderer derfor, at direktørens løn inkl. bonus bedre afspejler markedsforholdene og direktørens faktiske arbejdsindsats.

Tabellen viser videre, at bestyrelsens formand og næstformand modtog 300.000 kr. i vederlag, mens de øvrige medlemmer modtog 150.000 kr.

Et interval for direktørlønninger og bestyrelsesvederlag i en række sammenlignelige institutioner fremgår af boks 7.

### BOKS 7. DIREKTØRLØNNINGER (INKL. BONUS) OG BESTYRELSESVEDERLAG I SAMMENLIGNELIGE INSTITUTIONER

#### Direktørlønninger

Private pengeinstitutter: ca. 2,9 mio. kr. - 6,2 mio. kr.

Statslige aktieselskaber: ca. 2 mio. kr. - 3,1 mio. kr.

#### Vederlag til bestyrelsesformand

Private pengeinstitutter: ca. 170.000 kr. - 450.000 kr.

Statslige aktieselskaber: ca. 60.000 kr. - 300.000 kr.

#### Vederlag til bestyrelsesnæstformand

Private pengeinstitutter: ca. 125.000 kr. - 350.000 kr.

Statslige aktieselskaber: ca. 60.000 kr. - 200.000 kr.

#### Vederlag til øvrige bestyrelsesmedlemmer

Private pengeinstitutter: ca. 75.000 kr. - 200.000 kr.

Statslige aktieselskaber: ca. 60.000 kr. - 125.000 kr.

82. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at lønnen til Finansiell Stabilitets direktør i 2011 er lavere end den løn, som direktørerne i de private pengeinstitutter modtager. Lønnen er på samme niveau som i de statslige aktieselskaber. Hvis lønnen sammenlignes med andre finansielle institutioner som Finanstilsynet og Nationalbanken, der er henholdsvis en offentlig styrelse og en selvejende institution, fremgår det, at direktørlønnen i Finansiell Stabilitet er højere end i Finanstilsynet og noget lavere end i Nationalbanken.

83. Rigsrevisionens undersøgelse har videre vist, at vederlaget til Finansiell Stabilitets bestyrelsesformand er på niveau med vederlagene i de private pengeinstitutter og de statslige aktieselskaber. Vederlaget til Finansiell Stabilitets næstformand og øvrige bestyrelsesmedlemmer er på niveau med vederlagene i pengeinstitutterne, men højere end i de statslige aktieselskaber. Der er ikke tale om markante forskelle. Hvis vederlagene derudover sammenlignes med niveauet i Nationalbanken, som også har en bestyrelse, er vederlagene i Finansiell Stabilitet højere.

### Løn og vederlag i datterselskaberne

84. En oversigt over løn og vederlag til direktører og bestyrelsesmedlemmer i Finansiell Stabilitets datterselskaber i 2011 fremgår af tabel 7.

**Tabel 7. Direktørløn og bestyrelsesvederlag i Finansiell Stabilitets datterselskaber i 2011**

Datterselskab	Direktør	Bestyrelsesformand <sup>2)</sup>	Bestyrelsesnæstformand	Øvrige bestyrelsesmedlemmer
FS Bank	4,05 mio. kr.	300.000 kr.	Ingen	150.000 kr.
FS Finans	3,60 mio. kr.	300.000 kr.	Ingen	150.000 kr.
FS Pantebrevsselskab	2,00 mio. kr.	0	Ingen	150.000 kr.
FS Ejendomsselskab <sup>1)</sup>	1,55 mio. kr.	0	Ingen	150.000 kr.
Amagerbanken	6,00 mio. kr.	750.000 kr.	375.000 kr.	250.000 kr.
Fjordbank Mors	2,40 mio. kr.	300.000 kr.	150.000 kr.	150.000 kr.
Max Bank	1,80 mio. kr.	Endnu ikke fastsat	Endnu ikke fastsat	Endnu ikke fastsat

<sup>1)</sup> Direktøren for FS Ejendomsselskab fik i 2011 desuden en bonus på 75.000 kr.

<sup>2)</sup> Ansatte fra moderselskabet, som er repræsenteret i bestyrelsen, modtager ikke vederlag.

Kilde: Finansiell Stabilitet.

Tabel 7 viser, at der er stor variation i lønnen til datterselskabernes direktører (fra 1,8 mio. kr. til 6 mio. kr.). Lønnen til direktøren og vederlagene til bestyrelsen i Amagerbanken er væsentligt højere end i de øvrige selskaber. I 2 af datterselskaberne er formanden samtidig ansat i Finansiell Stabilitet og modtager derfor ikke vederlag for bestyrelsesarbejdet i datterselskabet.

85. En række af datterselskaberne fik en ny direktør i forbindelse med Finansiell Stabilitets overtagelse af de tidligere pengeinstitutter. Andre datterselskaber har direktører, som er fortsat fra de tidligere pengeinstitutter. I de tilfælde, hvor direktøren fra et overtaget pengeinstitut er fortsat i koncernen, er lønniveauet højere end i de tilfælde, hvor Finansiell Stabilitet har indgået kontrakt med en ny direktør.

86. Direktørerne for datterselskaberne FS Pantebrevsselskab, FS Ejendomsselskab, Fjordbank Mors og Max Bank er ikke fortsat fra direktørstillingerne i de tidligere pengeinstitutter. Sammenlignes de nye direktørers lønninger med niveauet i de private pengeinstitutter og de statslige aktieselskaber, jf. boks 7, fremgår det, at lønningerne i disse datterselskaber er lavere end i pengeinstitutterne. Lønningerne er også lidt lavere eller på samme niveau som i de statslige aktieselskaber. Lønningerne er derudover lidt højere eller på nogenlunde samme niveau som i Finanstilsynet.

87. Direktørerne for FS Bank og FS Finans og den nu fratrådte direktør for Amagerbanken er fortsat fra deres tidligere ansættelse som direktører i henholdsvis Roskilde Bank A/S, Fionia Bank A/S og Amagerbanken A/S.

88. Lønnen til direktøren i Amagerbanken på 6 mio. kr. lå frem til udgangen af marts 2012 blandt de højeste sammenlignet med de private pengeinstitutter og væsentligt over lønnen i de statslige aktieselskaber. Lønnen ligger ligeledes væsentligt over lønnen i Finanstilsynet og i Nationalbanken.

Finansiel Stabilitet overtog i februar 2011 Amagerbanken efter Bankpakke III. Efter lovgivningen om Bankpakke III var Finansiel Stabilitet ikke forpligtet til at overtage direktøren med de rettigheder og forpligtelser, som banken og direktøren havde aftalt i kontrakten. Finansiel Stabilitet valgte dog – med en mindre justering – at tiltræde den indgåede kontrakt med en løn på 6 mio. kr. Finansiel Stabilitet har oplyst, at selskabet ville genforhandle løn til direktøren og vederlag til bestyrelsen i Amagerbanken, efter at selskabet overtog banken.

89. Finansiel Stabilitet har i december 2011 redegjort for direktørens lønforhold over for Erhvervs- og Vækstministeriet og oplyst, at selskabet først påbegyndte forhandlinger om løn med direktøren hen mod slutningen af 2011.

Finansiel Stabilitet har desuden oplyst, at parterne ikke kunne blive enige om lønforholdene, og direktøren derfor blev opsagt fra udgangen af marts 2012 med en godtgørelse på 3 måneders løn.

Erhvervs- og Vækstministeriet har kritiseret Finansiel Stabilitet for ikke hurtigere at have genforhandlet direktørens løn. Ministeriet har desuden bedt Finansiel Stabilitet redegøre for, hvordan selskabet vil undgå lignende tilfælde. Finansiel Stabilitet har herefter oplyst ministeriet, at selskabet løbende afvejer de risici, der kan være ved ensidigt at opsige vilkårene for centrale medarbejdere, hvis der ikke kan indgås en aftale.

Erhvervs- og Vækstministeriet har over for Rigsrevisionen oplyst, at der i konkrete situationer kan være behov for, at Finansiel Stabilitet først genforhandler en direktørs løn et passende tidsrum efter overdragelsen af et nødlidende pengeinstitut for at fastholde centrale nøglepersoner fra pengeinstituttet, så de kan indgå i en effektiv overtagelse og afvikling.

90. I de 2 resterende datterselskaber – FS Bank og FS Finans – hvor direktørerne er fortsat fra overtagne pengeinstitutter, er direktørlønningerne på 4,05 mio. kr. og 3,6 mio. kr. på samme niveau som lønninger i de private pengeinstitutter og i Nationalbanken. Lønnen er dog noget højere end i de statslige aktieselskaber og i Finanstilsynet.

Finansiel Stabilitet har hertil oplyst, at selskabet under Bankpakke I var forpligtet til at overtage alle simple krav, herunder direktørkontrakter. Det indebærer, at Finansiel Stabilitet måtte opveje fordelene ved at beholde direktørerne til brug for afviklingen eller at afskedige de pågældende og betale fratrædelsesgodtgørelser. Finansiel Stabilitet valgte på den baggrund at beholde direktøren for Fionia Bank, som nu er direktør i FS Bank. Finansiel Stabilitet overtog Roskilde Bank fra Nationalbanken og Det Private Beredskab. Finansiel Stabilitet har oplyst, at selskabet ved overtagelsen fravalgte at genforhandle lønnen til direktøren, idet lønnen allerede var blevet genforhandlet, mens banken var under Nationalbanken. Den pågældende er nu direktør i FS Finans.

91. Rigsrevisionens undersøgelse har endvidere vist, at datterselskabernes bestyrelsesmedlemmer – med undtagelse af i Amagerbanken – modtager vederlag, som er i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets retningslinjer, som gælder i hele koncernen, nemlig 300.000 kr. til formandskabet og 150.000 kr. om året til de øvrige medlemmer. Vederlagene til bestyrelsesmedlemmerne er desuden på samme niveau som i de private pengeinstitutter og i de statslige aktieselskaber. Vederlagene til øvrige bestyrelsesmedlemmer er en lille smule højere end i de statslige aktieselskaber og i Nationalbanken.

I Amagerbanken ligger vederlaget til formanden (750.000 kr.), næstformanden (375.000 kr.) og bestyrelsens øvrige medlemmer (250.000 kr.) markant over vederlagene i de institutioner, som Rigsrevisionen har sammenlignet med. Vederlagene ligger også over niveauet i Finansiell Stabilitets retningslinjer. Finansiell Stabilitet har oplyst, at vederlagene fra og med 2012 vil følge koncernens retningslinjer.

## **B. Øvrige driftsudgifter**

92. Rigsrevisionens undersøgelse af, om Finansiell Stabilitets øvrige driftsudgifter følger almen praksis på området, har vist følgende:

- Finansiell Stabilitets husleje ligger inden for gennemsnittet for tilsvarende erhvervslejemål i Københavns centrum, opgjort ved udgangen af 2011.
- Finansiell Stabilitet har udarbejdet overordnede retningslinjer for køb af varer og ydelser i almindelighed og har fastsat beløbsgrænser herfor. Rigsrevisionen har gennemgået en række bilag vedrørende Finansiell Stabilitets udgifter til repræsentation. De gennemgåede udgifter til repræsentation ligger på et rimeligt niveau.

### **Udgifter til husleje**

93. Finansiell Stabilitet har siden udgangen af 2011 haft domicil på Kalvebod Brygge i København V. Her skal flere af datterselskaberne samles.

Lejemålet udgør ca. 5.250 m<sup>2</sup> til en årlig basisleje på 7,8 mio. kr. Det svarer til en pris på ca. 1.500 kr. pr. m<sup>2</sup>. Herudover betaler Finansiell Stabilitet for varmekonsum og en andel af lejemålets samlede skatter, afgifter og driftsomkostninger – i alt ca. 3,7 mio. kr.

94. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at lejeniveauet for tilsvarende erhvervslejemål i Københavns centrum ved udgangen af 2011 blev opgjort til 1.100-1.800 kr. pr. m<sup>2</sup>. Finansiell Stabilitets husleje ligger inden for dette interval.

### **Udgifter til repræsentation**

95. Finansiell Stabilitets omkostninger til repræsentation udgjorde ca. 1 mio. kr. i 2011. Hovedparten af repræsentationsomkostningerne omfatter omkostningerne til Finansiell Stabilitets kantine. Derudover afholder Finansiell Stabilitet omkostninger til restaurationsbesøg for personale og kunder, omkostninger til interne og eksterne møder samt diverse personaleomkostninger.

96. Finansiell Stabilitet har udarbejdet interne retningslinjer for disponering og attestation af bilag ved køb af varer og tjenesteydelser. Det fremgår af retningslinjerne, at alle personale- og repræsentationsbilag (undtagen transport inden for hovedstadsområdet) skal godkendes af et medlem af ledergruppen.

97. Herudover har Finansiell Stabilitet udarbejdet en servicebog, som indeholder et sæt interne regler for generelle driftsudgifter.

98. Finansiell Stabilitets retningslinjer er overordnede og sætter beløbsgrænser for køb af varer og ydelser i almindelighed. Selskabet har ikke fastsat nærmere retningslinjer eller beløbsgrænser for omkostninger til repræsentation.

99. Finansiell Stabilitet revideres af et privat revisionsfirma. Rigsrevisionen har gennemset revisors revisionsprotokollat for regnskaberne for 2010 og 2011. Det fremgår af revisionsprotokollaterne, at det var revisors opfattelse, at der kunne afgives en påtegning på koncernregnskabet og årsrapporten uden forbehold eller supplerende oplysninger samt en udtalelse om ledelsesberetningen uden væsentlige bemærkninger.

Rigsrevisionen har tillige stikprøvevist gennemgået en række bilag og regnskabsmateriale fra Finansiell Stabilitet for udgifter til repræsentation. De gennemgåede udgifter til repræsentation ligger på et rimeligt niveau.

Rigsrevisionen, den 9. maj 2012

Lone Strøm

/Mads Nyholm Jacobsen



## Bilag 1. Ordliste

Akkord	Udtryk for, at kreditor og debitor indgår en aftale om, hvordan et engagement, som ikke vedligeholdes, kan afvikles. Akkord indebærer eftergivelse af gæld.
Debitor	Virksomhed eller person, der skylder penge til en kreditor.
Det Private Beredskab	En forening, der er stiftet af Finansrådet som et beredskab, der kan træde til, hvis pengeinstitutter bliver nødlidende og nærmer sig en konkurs. Det er foreningens formål at medvirke til, at de nødlidende pengeinstitutter kan afvikles ved, at et andet pengeinstitut overtager og viderefører det nødlidende pengeinstitut som alternativ til, at pengeinstituttet går konkurs eller bliver overtaget af Finansiell Stabilitet. Det Private Beredskab administrerer afviklingen på den måde, at foreningen tilfører midler eller stiller garantier til dækning af indskydere og andre ikke-efterstillede kreditorer, samtidig med at foreningen indhenter overtagelsestilbud for større eller mindre dele af virksomheden i øvrigt. Foreningens medlemmer består af danske banker, sparekasser og andelskasser samt danske filialer af udenlandske penge- og kreditinstitutter.
Disciplinæransvar	Disciplinæransvar kan medføre, at ekstern revision ved brud på god revisorskik bliver indbragt for Revisornævnet.
Ekstern værdiansættelse	Opgørelse af værdien af de umiddelbart salgbare dele af det nødlidende pengeinstitut, som er foretaget af en ekstern revisor/kreditekspert.
Engagement	Summen af alle mellemværender mellem pengeinstituttet og kunden, der indebærer en kreditrisiko for pengeinstituttet.
God revisorskik	God revisorskik indebærer, at revisionen skal udvise integritet, objektivitet, fortrolighed, professionel adfærd og kompetence, fornøden omhu samt den nøjagtighed og hurtighed, som opgaven kræver.
Garantifonden for Indskydere og Investorer	En privat, selvejende fond, som yder indskydere og investorer i danske pengeinstitutter, realkreditinstitutter og fondsmæglerselskaber erstatning for visse tab i forbindelse med en betalingsstandsning eller konkurs. Garantifonden kan også yde medgift til et sundt pengeinstitut, som overtager hele eller dele af et nødlidende pengeinstitut, jf. Bankpakke IV.
Kreditor	Virksomhed eller person, der har penge til gode hos en debitor.
Kreditrisiko	Risikoen for at lide et tab som følge af en modparts misligholdelse af sine betalingsforpligtelser over for pengeinstituttet.
Rentehenstand og rentenustilling	Bruges, hvor kunden enten er under insolvensbehandling, under konkurs eller under offentlig gældssanering, og hvor kundens økonomi gør, at renter ikke kan betales.
Simple kreditorer	Kreditorer, som ved en konkurs først får tilgodeset deres fordringer efter de privilegerede kreditorer (fx omkostninger ved boets behandling, løn og pensionskrav), men før efterstillede kreditorer (aktionærer og supplerende kapital, fx hybrid kernekapital og efterstillet lånekapital). Simple kreditorer omfatter bl.a. indlånskunder, hvis indlån ikke er dækket af Garantifonden for Indskydere og Investorer (nettoindlån over 750.000 kr.) og andet ikke-efterstillet gæld (fx gæld til kreditinstitutter og udstedte obligationer).
Solvensbehov	Et pengeinstitut skal opføre sit individuelle solvensbehov, dvs. hvor stor basiskapital pengeinstituttet skal have for at dække de risici, som følger af pengeinstituttets virksomhed. Det fremgår af lov om finansiell virksomhed, at basiskapital mindst udgør 8 % af de risikovægtede poster.
Solvenskrav	Et pengeinstitut skal have en basiskapital, der har en størrelse, type og fordeling, som er passende til at dække pengeinstituttets risici. Minimumskravet er 8 % af de risikovægtede poster, men Finanstilsynet kan fastsætte et højere solvenskrav.